

panorama

inforegio

29

pomlad 2009

Ustvarjalnost in inovativnost:

spodbujanje konkurenčnosti v regijah

sl

UVODNIK

Danuta Hübner

3

PREGLED

4–7

Inovativna in ustvarjalna prihodnost za Evropo

8–11

INTERVJU

12–13

SPLOŠNO

Evropska prestolnica kulture: Liverpool 2008

14–17

NA TERENU Zaposliti celotno osebo –
umetnost kot pot do ustvarjalnega delovnega okolja

18–19

SKUPNA PODLAGA

Skupno delovanje za spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti

20

VEČ NA TO TEMO

21

V ZAKULISJU GD ZA REGIONALNI RAZVOJ

Prihodnost evropske kohezijske politike

22

V MUSIKPARKU V MANNHEIMU

23

V CENTRU ZA NANO ZDRAVJE

24–25

MREŽNO POVEZOVANJE Peta konferenca Regije za gospodarsko spremembo –
Mrežno povezovanje za rezultate

26

PREJŠNJA ŠTEVILKA, NASLEDNJA ŠTEVILKA

27

28

KOLENDAR DOGODKOV**OGLASITE SE**

Fotografije (strani):

Naslovnica © EC

Strani 3, 4, 5, 8/9, 18, 19, 21, 24/25, 26 – © EC

Stran 6/7 – © Conseil général de la Savoie

Strani 9, 11, 12/13, 27 – © iStockphoto

Strani 14–17 – © Peter Claesson

Stran 22 – © Ivo Kljuce (Musikpark Mannheim GmbH)

Stran 23 – © Tim Claypole

Urednik: Raphaël Goulet, Evropska komisija, GD za regionalno politiko

Revija je natisnjena v angleščini, francoščini in nemščini na recikliranem papirju,

v 22 jezikih Evropske unije pa je na voljo na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_sl.htm

Mnenja, izražena v tej publikaciji, so mnenja avtorja in ne izražajo nujno stališč Evropske komisije.

Živimo v izredno raznoliki in dinamični EU, v kateri kar vre od ustvarjalne energije in inovativnih zamisli. Pred nedavnim je govornik na neki konferenci opisal regije kot „dovolj velike, da nekaj pomenijo, in dovolj majhne, da jim ni vseeno“. Kot take so naravnost idealne, da lahko negujejo to naravno bogastvo in storijo vse, kar je mogoče, za njegovo podporo.

Ta številka Panorame poudarja pomen ustvarjalnosti in inovativnosti za zdravo in uspešno Evropo, ki ga je priznala tudi Komisija, saj je leto 2009 poimenovala Leto ustvarjalnosti in inovativnosti. Komisija bo vse leto spodbujala razpravo, kako okrepiti ustvarjalno in inovativno moč Evrope ter zavedanje o pomenu ustvarjalnosti in inovativnosti kot ključnih dejavnikov za osebni, družbeni in gospodarski razvoj.

Razprava sproža nekatera vprašanja. Kako opredeljujemo bistvene izraze – ustvarjalnost, inovativnost in kulturo? Kakšne so povezave med njimi? Kako lahko kultura in ustvarjalno razmišljanje spodbujata inovacije? Umetnost in poslovanje – sta kot nafta in voda ali pa lahko spodbujata drug drugega? Kako lahko pomagamo ljudem, da bodo izkoristili svoje zmogljivosti ter razmišljali ustvarjalno in inovativno? Kakšna je vloga izobraževanja in vseživljenjskega učenja pri spodbujanju prebivalstva k dinamičnosti, samozavesti in ustvarjalnosti? Panorama razišče nekaj teh osrednjih vprašanj in si ogleda več projektov, ki najbolje pričajo, kako lahko ustvarjalnost in inovativnost spodbudita spremembe.

Upam, da nas bo poimenovanje leta 2009 kot Leta inovativnosti in ustvarjalnosti nenehno opozarjalo na potrebo, da moramo vztrajati pri prizadevanjih za modernizacijo in inovativnost.

V okolju, ki ga zaznamujejo vse hujša konkurenca in resne svetovne spremembe, so inovativne prakse in ustvarjalne rešitve odskočna deska do rasti in blaginje naših regij in držav. Znanje, ideje, procesi: s kombinacijo vsega tega bomo lahko dosegli konkurenčno prednost.

Evropa se na gospodarsko krizo ne sme odzvati z zmanjšanjem naložb v znanje in inovacije. Biti moramo dovolj samozavestni, da bomo zaupali v kakovost lastnih idej in v svojo sposobnost prilagajanja. Obenem moramo učinkoviteje izkoriščati razpoložljivo javno financiranje in zagotavljati boljše rezultate.

Danuta Hübner

Komisarka za regionalno politiko

” Inovativne prakse in ustvarjalne rešitve so odskočna deska do rasti in blaginje naših regij in držav. “

INOVATIVNA IN USTVARJALNA

PRIHODNOST ZA EVROPO

2009 – evropsko leto ustvarjalnosti in inovativnosti ima za cilj spodbuditi širok vnovični razmislek, kaj ustvarjalnost in inovativnost pomenita in kako lahko prispevata k našemu osebemu, gospodarskemu in družbenemu razvoju. Koncept je širok, izraze je težko opredeliti in čeprav področje priteguje vse več raziskovalcev, je rezultate za zdaj še vedno težko izmeriti. Vseeno pa ni nobenega dvoma, da je treba ta vprašanja raziskati, če želi EU ostati konkurenčna in če hoče negovati vrednote, ki so skupne njenim državam članicam.

Opredeljevanje idej, razvoj politike

Inovativnost in gospodarstvo znanja, prehod na ustvarjalno gospodarstvo, izobraževanje za ustvarjalnost in inovativnost, ustvarjalnost in inovativnost javnega sektorja, kulturna raznolikost kot sredstvo za ustvarjalnost in inovativnost, izzivi, ki jih prinaša trajnostni razvoj, možnosti, ki jih ponujajo ustvarjalne in kulturne panoge – vsa ta vprašanja bodo obravnavana v nizu razprav, ki bodo potekale vse leto.

Medtem ko bodo vse te temeljne razprave potekale v Bruslju, si bodo v letu ustvarjalnosti in inovativnosti regije EU prizadevale za:

- vzpostavitev tesnejših povezav med umetnostjo, podjetji, šolami in univerzami;
- ozaveščanje mladih o podjetništvu, ki se bo uresničevalo prek sodelovanja s poslovnim svetom, in
- razvoj inovativnosti v javnih in zasebnih organizacijah.

Na ta vprašanja bodo javnost opozarjale pomembne osebnosti iz vse Evrope, ki so bile izbrane za ambasadorje leta. Veliko teh znanih oseb iz, na primer, sveta glasbe, znanstvenih raziskav in arhitekture, je na spletni strani, posvečeni tematskemu letu, objavilo svoja razmišljanja o pomenu izrazov „ustvarjalnost“ in „inovativnost“.

Ohranjanje konkurenčnosti Evrope

Vse bolj se kaže, da bodo ustvarjalne zamisli in inovativne rešitve bistvenega pomena, če hoče Evropa odpraviti posledice gospodarske krize, ki je izbruhnila konec leta 2008. „Spodbujanje konkurenčnosti Evrope in zaposlenosti, zlasti v teh težkih gospodarskih časih, kliče po novih idejah in naprednem razmišljanju,“ pojasnjuje komisarka za regionalno politiko Danuta Hübner.

Najpomembnejša sestavina politike EU je lizbonska strategija za rast in delovna mesta in cilj tematskega leta je okrepiti poudarek na domišljiji, kulturi, ustvarjanju in inovativnosti, s katerimi bi podprli cilje, zastavljene v strategiji.

Obstaja pa nevarnost, da bodo javne in zasebne organizacije pri zategovanju pasov zmanjšale tudi proračune za dejavnosti, katerih rezultate je težko izmeriti in se obrestujejo šele čez čas. „Evropa se na gospodarsko krizo ne sme odzvati tako, da bi zmanjšala naložbe v znanje in inovacije. Biti moramo dovolj samozavestni, da bomo zaupali v kakovost svojih idej in v človekovo sposobnost prilagajanja. Obenem pa moramo učinkoviteje izkoriščati razpoložljivo javno financiranje in zagotavljati boljše rezultate,“ opozarja komisarka Hübnerjeva.

Medtem ko EU razmišlja o strateških usmeritvah za naslednje desetletje in naprej, prosi nas, naj razmislimo, kaj nam pomenita ustvarjalnost in inovativnost ter kako ju spodbujati na vseh ravneh – politično, poklicno in osebno.

” Inovativni projekti, ki so danes v središču pozornosti, jasno kažejo, da kohezijska politika lahko kaj spremeni, in so jasen zgled za druge evropske regije “

Komisarka za regionalno politiko Danuta Hübner.

Najbolj inovativni projekti v Evropi so dobili priznanje na podelitvi nagrad RegioStars

Na podelitvi nagrad RegioStars 2009, ki je potekala 16. februarja v Bruslju, so bile pozdravljene najpametnejše in najboljše zamisli s štirih koncev EU, od Valonije vse do Réuniona.

Projekti, ki so bili sofinancirani iz ESSR, so se potegovali za naziv najbolj inovativnih projektov na svojih področjih, in sicer v eni od treh kategorij: raziskave, tehnološki razvoj in inovativnost; prilagoditev na podnebne spremembe ali njihova omilitev ter avdiovizualni spot, ki ponazarja prispevek kohezijske politike.

Podjetji Diple Technologies iz Walesa in Cenaero Research iz Valonije v Belgiji sta si delili prvo mesto v kategoriji inovacij. Podjetje Diple je dobilo priznanje za uspeh pri raziskovanju inovativnega industrijskega tiska z zmanjšanim vplivom na okolje. Njihovo znanje se je nato v Walesu preneslo na širšo tiskarsko panogo, ki je eden od najpomembnejših sektorjev v regiji.

Podjetje Cenaero Research je središče odličnosti, ki podpira valonske letalske družbe v iskanju inovacij, saj jim zagotavlja ciljno usmerjeno strokovno znanje in izkušnje pri metodah za numerične simulacije in izdelovanje modelov.

V RAZMISLEK

„Ustvarjalnost lahko dojemamo kot najboljši vir inovativnosti – torej pretvarjanja ustvarjalnih idej v proizvode in storitve. V tem smislu je ustvarjalnost prisotna pri vsaki inovaciji, ki daje gospodarske rezultate.“

Hübner – Regije za gospodarsko spremembo (Regions for Economic Change, 2009)

„Ključni dejavnik za prihodnjo rast je poln razvoj zmogljivosti za inovativnost in ustvarjalnost evropskih državljanov, ki temelji na evropski kulturi in znanstveni odličnosti.“
Sklepi predsedstva, Evropski svet, 13. in 14. marec 2008

„Ustvarjalnost in inovativnost nista pot do trajnostnih gospodarstev, če ni prisotno tudi spoštovanje kulturne raznolikosti, ki je že samo po sebi vir ustvarjalnosti in inovativnosti.“

Ján Figel', komisar za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mlade – Regije za gospodarsko spremembo, 2009

Raziskava, imenovana „Ekonomija kulture“ (KEA), je jasno pokazala, kako večplastne so zmogljivosti kulturnega sektorja: v letu 2004 je bilo v takratni EU-25 v tem sektorju zaposlenih 5,8 milijona ljudi (3,1 % vseh zaposlenih v EU-25), sektor pa je obsegal 2,6 % BDP v EU, kar pomeni prihodke v višini 654 milijard €. V isti študiji je bilo razloženo, da je gospodarska funkcija kulture izjemno pomembna na regionalni/lokalni ravni, saj kultura spodbuja nastajanje in razvoj (tj. festivali, kulturni turizem).

Inovativnost in kohezijska politika – zgodba do zdaj

„Regije so izredno pomembna raven delovanja, kadar je treba spodbuditi inovativnost in ustvarjalnost za gospodarski razvoj. So dovolj velike, da nekaj pomenijo, in dovolj majhne, da jim ni vseeno. Regije in mesta so glavna gonila.“ Rudolf Niessler, direktor pri GD za regionalni razvoj, Regije za gospodarsko spremembo, 2009.

Evropska inovacijska politika se je razvijala postopoma. V 70. letih prejšnjega stoletja je bila usmerjena v raziskave in razvoj, v 80. letih je temeljila na prenosu znanja. V 90. letih se je uveljavilo spoznanje, da inovativnost ni linearen proces (raziskave – razvoj – izkoriščanje), temveč je produkt bolj zapletenega sistema, v katerega je vključenih veliko akterjev, med drugimi univerze, raziskovalci, javni organi in podjetja.

V programu kohezijske politike za obdobje 2007–2013 igra inovativnost vlogo najpomembnejšega sredstva za doseg trajnostne rasti. Vsebuje zamisel o spodbujanju nizov dejavnosti za povečanje zmogljivosti – to je moč, ki jo prinaša številčnost.

Kako je podpora kohezijske politike koristila inovativnosti

Kohezijska politika podpira inovativnost prek sofinanciranja iz strukturnih skladov in razvoja regionalne uprave, ki že sama po sebi temelji na inovativni politiki partnerstva, programiranem strateškem razvoju in vrednotenju. Predpisi, ki urejajo Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), izčrpno obravnavajo inovativnost v štirih členih.

Leta 2006 je Komisija pozvala k bolj celostnemu pristopu k inovativnosti in je opredelila nova področja delovanja. Sledil je poziv Evropskega parlamenta, da se precejšen delež financiranja iz strukturnih skladov nameni za znanje, inovacije in usposabljanje.

Vseeno pa inovativne prakse mogoče ne obrodijo sadov takoj. Ker je prisotna določena stopnja tveganja in je rezultate težko izmeriti, je treba zagotoviti dovolj časa in varnost. Če imajo javni organi možnost, da izvajajo srednje- in dolgoročne programe, je mogoče razviti celostno podporo za različne vidike gospodarskega in družbenega razvoja. Lahko se na primer združijo podjetniki in raziskovalci ali vzgojni psihologi in lokalni organi ter dobijo na voljo dovolj časa za razvoj inovativnega sodelovanja. Srednje- do dolgoročno financiranje omogoča potrebno strateško načrtovanje.

Programi kohezijske politike so usmerjeni na regionalno raven, zato so posebno učinkovito sredstvo za spodbujanje inovativnosti. Regije namreč zagotavljajo bližino, ki je bistvenega pomena za spodbujanje povezav med proizvajalci, uporabniki in posredovalci znanja.

Prispevek kulture h koheziji – pot do ustvarjalnosti in inovativnosti v Evropi

Inovativnost sicer pogosto velja za dobrodošlo sredstvo, ki omogoča napredek k bolj kohezivni in trajnostni družbi, a zahteva spremembe, ki se jih ljudje lahko ustrašijo. Kultura kot orodje za družbeno in ozemeljsko kohezijo lahko vzpostavi ravnovesje med tradicijo in inovativnostjo, omogoči medkulturni in medgeneracijski dialog ter okrepi vključevanje v večkulturnih družbah. Kultura lahko kot sredstvo gospodarskega razvoja prispeva k urbanemu razvoju in obnovi ter k lokalni rasti in zaposlovanju.

Skoraj 30 % izdatkov za raziskave in razvoj v EU-27 se porabi v dvanajstih regijah, pri čemer jih je šest v Nemčiji, dve sta v Franciji, po ena pa v Belgiji, Danski, Italiji in Švedski.

Prvih petnajst regij, v katerih se vsaj 3,5 % lastnega BDP porabi za raziskave in razvoj, se nahaja v Nemčiji (6), Švedski (4), Finski (3), Franciji (1) in Združenem kraljestvu (1).

Več kot 86 milijard € ali 25 % vseh sredstev iz strukturnih skladov je namenjenih za program inovativnosti, ki zajema raziskave in inovativnost, uporabo IKT, podjetniške ukrepe in inovativnost na delovnem mestu.

Dodatnih 6 milijard € je bilo dodeljenih za kulturno infrastrukturo, storitve in ohranjanje kulturne dediščine.

Regionalne in lokalne strategije, ki jih podpira kohezijska politika, so uspešno vključile kulturo in spodbujanje inovativnosti ter ustvarjalnosti na področja, kot so:

- kulturna dediščina;
- razvoj trajnostnega turizma;
- družbeno-ekonomski razvoj, ki vključuje partnerstva med ustvarjalnim sektorjem, industrijo, raziskavami in drugimi sektorji, ter
- oživitvev lokalnih gospodarstev z okrepitevijo kulturne infrastrukture in storitev.

Alpski stražarji

Ko se sprehajate pod visokimi vrhovi francosko-italijanskih Alp, vam diha ne jemljejo samo stvaritve narave – občasno naletite na delo človeških rok. Nad pečinami in stenami se dvigajo veličastne utrjene zgradbe in izkoriščajo naravne danosti pokrajine – spektakularni spomeniki preteklih nemirnih časov.

Vzdrževanje teh zgradb je velik finančni izziv. Del rešitve je lahko kulturni turizem.

V projektu, ki je bil financiran s sredstvi programa INTERREG IIIA, 2000–2006, je bilo opozorjeno na te mogočne zgradbe, omogočil je povezovanje ljudi iz javnega in zasebnega sektorja iz obeh držav. V njegovem okviru so organizirali usposabljanje in seminarje, spodbujali čezmejno povezovanje, tako da so bili vodstveni kadri seznanjeni z zadnjimi pogledi na ohranjanje znamenitosti in kulturni turizem. Poleg tega, da je bilo zaradi projekta mogoče izkoriščati prednosti, ki jih prinaša turizem, so dobile podporo tudi raziskave na področju arhitekture, zgodovine in antropologije, ki so omogočile nastanek teh spomenikov.

Vrsta primerov na terenu tvori mozaik regionalnih strategij, pri katerih je bila kultura orodje za lokalni in regionalni razvoj ter družbeno kohezijo. Komisija bo v naslednjih mesecih začela izvajati neodvisno študijo, ki bo lahko bolj konkretno ponazorila, kako v okviru evropske kohezijske politike kultura prispeva h gospodarskemu razvoju evropskih regij in mest.

Vsekakor so dobrodošle tudi vse nadaljnje raziskave pozitivnih povezav med kulturo, ustvarjalnostjo, inovativnostjo in širšim gospodarstvom. Čeprav je jasno, da lahko kulturni in ustvarjalni sektor spodbujata inovativnost v drugih gospodarskih sektorjih, se pojavljajo tri vprašanja:

- Kako lahko kultura prispeva k razvoju ustvarjalnosti v okviru vseživljenjskega učenja?
- Kako lahko kultura, tudi prek družbenih inovacij, prispeva k razvoju ustvarjalnih rešitev na delovnem mestu?
- Kako lahko kultura prispeva k ustvarjanju novih storitev in izdelkov?

Regije 2020 – Vloga ustvarjalnosti in inovativnosti pri odgovarjanju na izzive, ki so pred nami

„Bistvenega pomena za regionalni razvoj je sposobnost za razvijanje novih idej in njihovo spreminjanje v inovativne izdelke in storitve.“ Katarina Mathernova, namestnica generalnega direktorja, GD za regionalni razvoj.

Ker svetovni finančni trgi doživljajo pretrese in se EU na prehodu v novo desetletje srečuje z negotovostjo zaradi sprememb v dinamiki, je bila opravljena analiza izzivov, pred katerimi stoji Evropa.

Analiza Regije 2020 opredeljuje štiri bistvene izzive, na katere je mogoče odgovoriti z ustvarjalnim in inovativnim razmišljanjem:

• Globalizacija

Globalizacija spodbuja znanstveni in tehnološki napredek, pri čemer sta inovativnost in znanje bolj pomembna kot v preteklosti. Odpiranje novih trgov ustvarja nove priložnosti, vendar tudi preskuša sposobnost Evrope za prilagajanje na strukturne spremembe in obvladovanje posledic, ki izhajajo iz tega. Prehajanje na gospodarstvo, ki temelji na znanju in storitvah, je tako pomembno, kot je bil v zgodovini pomemben prehod s kmetijstva na industrijo.

• Demografske spremembe

Starost in zaposlitvena struktura naše družbe se začenjata spreminjati. Ekonomska učinkovitost in starostna enakopravnost postajata vse bolj pereči vprašanji in potrebne so inovativne rešitve. Spreminja se tudi narava samih težav, zato se morajo spremeniti tudi načini reševanja težav, ki so se pojavljale na prejšnjih stopnjah razvoja EU. Inovativen pristop bo potreben tudi pri vprašanjih, povezanih z migracijami, saj se zaradi podnebnih sprememb in pičlih naravnih virov povečuje pritisk iz najrevnejših svetovnih območij.

• Podnebne spremembe

Osrednja točka evropskega načrtovanja je vpliv podnebnih sprememb. Njihovo blaženje z ukrepi za omejitvev toplogrednih plinov in prilagajanjem na neizbežne spremembe, ki nas čakajo, nujno potrebuje vse mogoče ustvarjalne in inovativne rešitve.

• Varni, trajnostni, konkurenčni energetske viri

Omejena dobava v kombinaciji s povečanim povpraševanjem in nujno okoljsko potrebo po zmanjšanju izpustov ogljika kliče po inovativnih rešitvah.

Za odgovor na izzive, ki nas čakajo, moramo ustvarjalno in inovativno združiti politična področja okolja, energije, socialnih zadev, gospodarskega razvoja, izobraževanja, inovativnosti in kulture.

DIRK AHNER

Generalni direktor, Evropska komisija, Generalni direktorat za regionalno politiko

Pred nedavnim je neki govornik na konferenci izjavil, da EU ne more več ohranjati konkurenčnosti v globaliziranem svetu samo s produktivnostjo. Slogana današnjega časa morata biti inovativnost in ustvarjalnost. Bi se strinjali z njim?

Da, s tem stališčem se strinjam. Če hočemo ohraniti konkurenčnost v vse bolj globaliziranem svetu, moramo narediti premike v gospodarstvu, ki bolj temelji na znanju. Žal pa se zdi, da se vrzel na področju inovacij v primerjavi z nekaterimi poglobljenimi tekmeci še vedno povečuje. Kot kaže, težava delno izvira iz tega, da nam v EU tehnološkega razvoja pogosto ne uspe spremeniti v komercialne izdelke in postopke. To zahteva delovanje na več različnih ravneh: več naložb v raziskave in tehnologijo, spodbujanje inovacij z novimi ali izboljšanimi izdelki, postopki in storitvami, ki se lahko kosajo z mednarodno konkurenco, ter več podpore za ustvarjalne in inovativne dele gospodarstva. Poleg tega marsikaj kaže, da sta pri povečevanju ustvarjalnosti in inovativnosti pomembna sodelovanje in bližina. Zato so politike regionalnega razvoja lahko in morajo biti gibalo napredka.

Kako bi bilo na vašem področju mogoče spodbujati ustvarjalnost in inovativnost na evropski, nacionalni in regionalni ravni?

Ustvarjalnost in inovativnost sta v središču naših prizadevanj za spodbujanje hitre rasti in povečevanje števila delovnih mest. V območju evropske kohezijske politike ni bila inovativnost še nikoli tako visoko na lestvici političnih prednostnih nalog in je glavna usmeritev programov kohezijske politike za obdobje 2007–2013. V navedenem obdobju se bodo v primerjavi s prejšnjim programskim obdobjem (2000–2006) naložbe v inovativnost potrojile. Kohezijska politika bo za raziskave, razvoj in inovacije namenila približno 86 milijard €, kar je četrtnina vseh virov kohezijske politike. Veliko tega denarja se namenja za spodbujanje omrežij, sodelovanja in grozdov. Ker je inovativnost bistvenega pomena za doseganje in ohranjanje konkurenčne prednosti v svetovnem gospodarstvu, lahko ta ogromna naložba kohezijske politike spodbudi, pospeši in podpre gospodarsko in družbeno preobrazbo evropskih regij in celotne EU. Pri tem je pomembno, da regije sodelujejo, tudi čezmejno. Območja, na katerih potekajo dejavnosti, kot so industrijski predeli ali grozdi, morajo imeti proste roke za čezmejni razvoj, ki vključuje različne regije in države. To je tudi bistvo evropskega združevanja. Ozemeljsko sodelovanje, ki poteka v obliki čezmejnega sodelovanja med obmejnimi mikro regijami, ali meddržavno sodelovanje, ki poteka znotraj makro regij, kot je baltsko območje, lahko pomagajo spodbuditi ustvarjalnost in inovativnost s številnimi stiki, izmenjavami in skupnimi razvojnimi projekti.

Katere druge priložnosti za spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti imajo še regije, ki želijo tesneje sodelovati?

Zavezanost ustvarjalnosti in inovativnosti je več kot zgolj financiranje. Evropska kohezijska politika je usmerjena v spodbujanje sodelovanja, pri čemer podpira veliko omrežje evropskih regij za izmenjavo izkušenj in najboljših praks, ter v razvoj novih priložnosti. Nove pobude zajemajo omrežja Regij za spremembo gospodarstva, ki so bila oblikovana, da bi še okrepili izmenjavo izkušenj za podporo inovativnosti. Pravzaprav je bila ena osrednjih tem v Regijah za spremembo gospodarstva ravno okrepitev znanja in inovativnosti za rast. Pri tej pobudi je pomembno, da v omrežjih pridobljeni nauki in nove zamisli najdejo pot do programov regionalnega razvoja in se prenesejo v konkretno delovanje.

” Zato so politike regionalnega razvoja lahko in morajo biti gibalo napredka. “

KARL-HEINZ BRANDENBURG

Profesor in izumitelj naprave MP3

Profesor Karl-Heinz Brandenburg, eden od ambasadorjev leta ustvarjalnosti in inovativnosti, je raziskovalec s področja informacijske in komunikacijske tehnologije, vodja raziskovalnega področja „tehnike elektronskih medijev“ in direktor Fraunhoferjevega inštituta za tehnologijo digitalnih medijev (IDMT). Profesor Brandenburg je s svojim delom omogočil razvoj naprav MPEG Layer-3 (MP3), algoritma MPEG-2 AAC (advanced audio coding) in veliko drugih sodobnih metod za kodiranje zvoka.

Pred nedavnim je neki govornik na konferenci izjavil, da EU ne more več ohranjati konkurenčnosti v globaliziranem svetu samo s produktivnostjo. Slogana današnjega časa morata biti inovativnost in ustvarjalnost. Bi se strinjali z njim?

Ta izjava drži že dolgo. V svetovnem gospodarstvu Evropa ni območje, ki bi imelo v lasti naravne vire, prav tako ni več svetovna delavnica. Samo najsodobnejše tehnologije in inovativne zamisli bodo omogočile Evropi, da bo lahko ohranjala konkurenčnost v svetovnem gospodarstvu. Bogastvo naše dobe se skriva v teh novih zamislih – in to tako na področju izdelkov kot storitev.

Opravljeni so bile raziskave, ki kažejo, da veliko podjetij še vedno ustvarja velik delež prodaje z izdelki, ki so jih razvili šele v zadnjih petih letih. Na nekaterih področjih se že pojavlja razkorak med podjetji, ki samo razvijajo in prodajajo zamisli, tistimi, ki po njih izdelujejo izdelke, in tistimi, ki te izdelke tržijo, pogosto pod lastnimi blagovnimi znamkami. Pri tej mednarodni delitvi dela je treba čim več prispevati k zamislim in inovacijam.

Kako bi bilo na vašem področju mogoče spodbujati ustvarjalnost in inovativnost na evropski, nacionalni in regionalni ravni?

Razmišljati moramo globalno ter spodbujati ustvarjalnost in inovativnost. To se dogaja na veliko ravneh: en del celote je šolski sistem, skupaj z ustanovami za stalno izobraževanje in univerzami. Če bomo zaostajali na tem področju, ne bomo mogli biti bolj ustvarjalni in inovativni kot drugi.

Ustvarjalnost in inovativnost sta povezana tudi z miselnostjo: tisti, ki hočejo poznati in razvijati samo svoje specialistično področje, bodo propadli. Za ustvarjalnost je pomembno, da „ne negujemo samo svojih vrtičkov“, ampak da naše razmišljanje seže prek njihovih ograd.

Znanost je že dolgo globalna. Znanstvene objave so dostopne po vsem svetu in znanstveniki se vključujejo v sodelovanja po vsem svetu. Spodbujati moramo tak način delovanja in se rešiti nacionalne zaverovanosti vase – to bo najbolj koristilo našim interesom, in sicer na regionalni, nacionalni in evropski ravni. Raziskave in razvoj ter ustvarjalne panoge je treba spodbujati tudi zunaj regionalnih meja in družba jih mora začeti bolj ceniti. Leto ustvarjalnosti in inovativnosti krepi zavedanje o teh potrebah, potrebujemo pa tudi ustrezne prednostne naloge za izobraževanje in raziskave.

Mar ni ustvarjalnost v domeni umetnikov, zakaj se z njo ukvarjate vi, ki ste inženir?

Tudi pri tehniških vedah je pomembno, da „ne negujemo samo svojih vrtičkov“. Tehniška znanost se ukvarja z razvojem tehnologij, ki pomagajo ljudem, nam lajšajo in bogatijo življenje. Če bi nenehno hodil po isti poti, bi kmalu postalo dolgočasno in ne bi bilo več mogoče reševati težav, s katerimi se spopadamo danes. Odgovor „to ni mogoče“ je nesprejemljiv, dokler še veljajo osnovni fizikalni zakoni. Inženirji morajo biti vedno pripravljeni, da pridejo na dan z nepričakovanimi odgovori na znane probleme – temu pravimo „inventivnost“. Treba pa je tudi povedati, da je veliko inženirjev dejavnih na področju umetnosti. Veliko mojih sodelavcev na Fraunhoferjevem inštitutu se ukvarja z glasbo.

” Samo najsodobnejše tehnologije in inovativne zamisli bodo omogočile Evropi, da bo lahko ohranjala konkurenčnost v svetovnem gospodarstvu. “

ODILE QUINTIN

Generalni direktor, Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo

Pred nedavnim je neki govornik na konferenci izjavil, da EU ne more več ohranjati konkurenčnosti v globaliziranem svetu samo s produktivnostjo. Slogana današnjega časa morata biti inovativnost in ustvarjalnost. Bi se strinjali z njim?

Inovativnost in ustvarjalnost sta bistvenega pomena za naš prihodnji življenjski standard. Evropa mora postati bolj inventivna, ustvariti mora več inovacij in mora se bolje odzivati na tržna gibanja. To je bilo priznано na najvišji politični ravni. Že več let se razvija široko zasnovana inovacijska strategija za Evropsko unijo in bili so sprejeti pomembni ukrepi v tej smeri.

Sposobnost za inovacije je odvisna od množice dejavnikov. Eden od njih je ustvarjalnost, a ni polno izkoriščen. Povezava „ustvarjalnost–inovativnost“ zahteva varne naložbe, ki lahko prinesejo nove, trajnostne rešitve in koristi za naša gospodarstva in družbe. To je poglobljeno sporočilo evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti. V sedanji finančni recesiji pa postane še bolj smiselno.

Kako bi bilo na vašem področju mogoče spodbujati ustvarjalnost in inovativnost na evropski, nacionalni in regionalni ravni?

Če hočemo razviti okolja, ki so dovzetna za ustvarjalnost in inovativnost, moramo okrepiti ukrepe na vseh ravneh upravljanja. V proces je treba vključiti javne in zasebne zainteresirane strani.

Ustvarjalnost je več kot kulturni/ustvarjalni sektor in inovativnost je več od raziskav in razvoja. Spodbujati moramo partnerstva med najrazličnejšimi sektorji, kot so kultura, izobraževanje, raziskave, tehnologija, industrija in javne storitve. Okrepiti moramo svojo usposobljenost za inovativnosti prijazno družbo.

Instrumenti Skupnosti podpirajo združevanje podjetij kot sredstvo za ustvarjalnost in inovativnost, skupaj z mobilnostjo in prenosom znanja. Enaka podpora je potrebna na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Potrebujemo konkretne dokaze za oblikovanje trajnostne in učinkovite strategije za ustvarjalnost in inovativnost.

Politični voditelji EU so ob začetku nove faze lizbonske strategije za rast in delovna mesta 2008–2010 priznali, da je ključni dejavnik za prihodnjo rast poln razvoj zmožnosti za inovativnost in ustvarjalnost evropskih državljanov, ki temelji na evropski kulturi in znanstveni odličnosti. Kaj vi menite o sklicevanju na kulturo kot sredstvu za spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti?

Kultura se ne nanaša samo na umetnost, temveč tudi na znanost, izobraževanje, industrijo in širše gospodarstvo. Kulturne in ustvarjalne panoge pomagajo spodbujati raziskave, razvoj izdelkov in inovativne storitve, trženje in komuniciranje, „blagovne znamke mest“ ali graditev skupnosti. Kadar potrebujemo interdisciplinarne veščine, vključevanje v omrežja in partnerstva zagotavlja nov model rasti v globaliziranem svetu. V evropskih mestih in regijah najdemo vrsto primerov, ki ponazarjajo, kako je mogoče uporabiti kulturo v okvirih celostnega pristopa h gospodarskemu in družbenemu trajnostnemu razvoju.

Izziv je, kako izkoristiti pozitivne učinke, ki jih ustvarja kultura. Potrebujemo dobro usmerjene strategije na vseh ravneh upravljanja, ki bodo okrepile povezave med kulturo, ustvarjalnostjo, inovativnostjo ter družbenim in gospodarskim razvojem. Če bomo v svojih politikah dali prostor kulturi, bomo odprli vrata tudi ustvarjalnosti in inovativnosti.

” Izziv je, kako izkoristiti pozitivne učinke, ki jih ustvarja kultura. “

JAMIE OLIVER

Kuhar

Jamie Oliver je mednarodno priznan kuhar in ustanovitelj dobrodelne organizacije Fifteen Restaurant. Mladi, ki potrebujejo drugo priložnost v življenju, lahko v njenih restavracijah opravljajo pripravništvo. Oliver, ki je za organizacijo Fifteen v Cornwallu dobil regionalna sredstva, je tudi glavna gonilna sila v kampanji Združenega kraljestva Zdravo prehranjevanje v šolah.

Pred nedavnim je neki govornik na konferenci izjavil, da EU ne more več ohranjati konkurenčnosti v globaliziranem svetu samo s produktivnostjo. Slogana današnjega časa morata biti inovativnost in ustvarjalnost. Bi se strinjali z njim?

Nisem politik, tako da ne morem govoriti kot strokovnjak za to področje. Vem samo, da se moraš v vsakem poklicu kar naprej prilagajati, izboljševati in – da – iskati inovacije. Inovacije pa nimajo smisla, če vaš izdelek ni na višini. Vsakič, ko se lotimo novega posla, se vprašamo, kako bi se lahko presegli. Kako lahko vemo, da se bodo ljudje znova in znova vračali k nam zaradi kakovosti in dostopnosti naše ponudbe ter tiste prave ustvarjalnosti, ki jo vlagamo v svoje delo?

To je prava ustvarjalnost in če to združite z odličnostjo pri produktivnosti, ste zmagali – to boste našli v vseh kuhinjah uspešnih restavracij ... takšne so vse restavracije Fifteen, tudi tista v Cornwallu, ki je že dobila priznanje in podporo EU za inovativnost ... tista kuhinja pripravi 80 000 obrokov na leto, kar pomeni četrto milijona od maja 2006, ko smo jo odprli ... ustvarjalna, inovativna, produktivna ... uspešna.

Več kot dvesto vrhunskih obrokov na dan je zavidanja vredna storilnost, vendar ljudje ne prihajajo zaradi tega ... pričakujejo, da ... na svojem krožniku dobijo točno to, kar so hoteli, in to jim jamči ustvarjalnost v kuhinji.

In ne samo to, restavracije Fifteen so živ primer, kako deluje inovativnost, saj jemljejo mlade, ki potrebujejo priložnost v življenju – pogosto drugo priložnost –, in iz njih naredi izkušene kuharje, ki dobijo znanje in možnosti za uspešno kariero. To pa se pozna tudi v lokalni skupnosti, kjer se nahajajo restavracije Fifteen, in na splošno v gostinstvu.

” V vsakem poklicu se je treba kar naprej prilagajati, izboljševati in – da – iskati inovacije. “

Kako bi bilo na vašem področju mogoče spodbujati ustvarjalnost in inovativnost na evropski, nacionalni in regionalni ravni?

Po mojem je veliko podjetij ali organizacij, ki pozabljajo na spodbujanje inovativnosti – čisto srečni so, če ostajajo pri svojem. In ko pridejo hudi časi, so žrtve ravno taka podjetja. Mislim, da bi moralo veliko podjetij, to seveda včasih velja tudi za vlade, spodbuditi svoje osebje k ustvarjalnosti ali pa pripeljati ljudi, ki znajo biti ustvarjalni in lahko malo prevetrijajo stvari. Bodite drzni in ne bojte se eksperimentirati z novimi idejami.

Pri tem je lahko v pomoč evropski denar ... mislim, da bi v žargonu rekli, da to „omogoča“ ... ves ta keš in talent ... polna celina genialnih ljudi, s katerimi lahko delaš! Prepoznavaj jih, sprejmi jih, vzgajaj jih, financiraj jih... in nikar si ne puli las, če komu ne uspe ... se zgodi.

Kako bi opisali odnos med ustvarjalnostjo, kulturo in izzivi, ki jih prinaša življenje v sodobni družbi?

Mislim, da sodobna družba pravzaprav ponuja priložnosti, ne pa izzivov, če govorimo o ustvarjalnosti. Nekaj britanskim poslovnem, ki jih občudujem – na primer Paulu Smithu, Richardu Bransonu –, dobro uspeva v družbi, ki ceni ustvarjalnost, in po mojem bi morali bolj spodbujati ustvarjalne posameznike, da pridejo na dan s svojimi zamislimi.

Današnja javnost ima zelo dober nos za ustvarjalnost v vsakdanjem življenju – ljudje hočejo dobro oblikovanje, zahtevajo pametno razmišljanje, pazijo, kaj bodo dobili na krožniku in v kozarcu. Še dvajset let nazaj ni bilo tako ... ljudje se danes niso pripravljeni zadovoljiti s tem, kar je bilo še včeraj dovolj dobro. Dihajo s sodobno kulturo.

EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE: LIVERPOOL 2008

Ves svet v enem mestu

Začetki programa Prestolnica kulture segajo v leto 1985 v Atene. Od takrat je vsaka država članica lahko za določeno leto predlagala mesto po lastnem izboru. Leta 2008 je bil nominiran Liverpool, ki je predstavil čudovit program pod imenom „Ves svet v enem mestu“.

EU je prispevala 1,5 milijona € za infrastrukturne projekte v mestu. To je pritegnilo druge poslovne naložbe, ki dolgoročno obetajo veliko večje gospodarske učinke.

Liverpool je s 1 405 milijardami €, ki jih je Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) med letoma 1994 in 2006 vložil v projekt Merseyside, veliko pridobil. Iz mesta, ki je gospodarsko nazadovalo, se je prelevil v živahno poslovno in kulturno središče; Liverpool je tako tudi zaradi sredstev, ki jih je prejel, uspešno kandidiral za evropsko prestolnico kulture.

Veliko kulturnih partnerjev, ki je uprizorilo dogodke v letu 2008, ohranja stike prek lokalnih omrežij. Na širši ravni se vzpostavljajo druga omrežja med evropskimi prestolnicami kulture.

Odprtje

Začetek tega edinstvenega leta v Liverpoolu je proslavilo 40 000 obiskovalcev. Glavna zvezda dogodka, ki je požel vsesplošno navdušenje in na katerem se je zvrstilo 800 nastopajočih, je bil nekdanji član Beatlesov Ringo Starr.

Scenske umetnosti

Vse leto so gledalci uživali v glasbenih dogodkih, ki so segali od klasičnega do sodobnega sloga. Sir Paul McCartney se je vrnil na začetke in imel dolgo pričakovani koncert na stadionu Anfield, pridružile so se mu tudi druge vodilne liverpoolske glasbene skupine.

Vizualne umetnosti

Vsa mogoča prizorišča po mestu je preplavila inovativna umetnost, dogodki so se delno prekrivali z liverpoolskim umetniškim bienalom. Novih razstav v galerijah in muzejih si še nikoli poprej ni ogledalo toliko obiskovalcev. Veliko jih je želelo videti Klimtovo razstavo v galeriji Tate Liverpool, vendar je bil priljubljen tudi utrip ulične umetnosti. Podoba ulic je spremenil velikanski mehanski pajek, klasične stvaritve so dobile nešteto umetniških upodobitev, nenavadni prizori v zgradbah in na ulicah so pritegnili veliko pozornosti.

Prehod

Liverpool je tako vse leto slavil svojo preteklost, gostil neverjeten izbor kulturnih dogodkov in se obogatil z novimi pogledi na prihodnost. Leta 2009 bosta evropski prestolnici kulture Vilna in Linz.

Kulturni Liverpool je temelj, na katerem sloni dolgoročna promocija Liverpoola kot ene najboljših kulturnih destinacij v Evropi.

Novi Liverpool

Vrsta poslovnih programov in pobud gradi na pozitivni podobi, ki jo je pridobila regija, in še naprej združuje mala podjetja po vsej severozahodni Angliji.

Neka javnomnenjska raziskava je pokazala, da 79 % ljudi Liverpool dojema kot „mesto, ki se vzpenja“.

Širše prednosti

Vključeni so bili vsi liverpoolski šolarji, tako da je v dejavnostih in uprizoritvah sodelovalo 67 000 otrok.

Neposredne prednosti za vse

Liverpool je z naložbami dobil lepe nove objekte. Arena Echo ter kongresni in prireditveni center BT sta v letu 2008 prinesla 216 milijonov € in imata rezervacije že vse do leta 2014. Velik nov trgovinski kompleks Liverpool One, ki povezuje mestno središče z obrežjem Albert Dock, je med letom ustvaril 2,16 milijarde €.

Štiriletna promocija za leto 2008 je v mesto pripeljala 11,89 milijarde € naložb v občinsko in javno umetnost. Program Ustvarjalne skupnosti je določil teme za vsako leto v obdobju 2004–2007, s čimer so želeli spodbuditi predstave o dosežkih, ki jih lahko mesto uresniči v letu 2008.

Med letom se je kakega kulturnega dogodka udeležilo 15 milijonov ljudi, pri čemer je bila večina dogodkov neposredno povezana s prestolnico kulture. Muzej ali galerijo je obiskalo 70 % prebivalcev Liverpoola.

V mesto je prišlo 3,5 milijona obiskovalcev, ki so tam porabili 864 milijonov € in rezervirali milijon hotelskih postelj. Zasedenost hotelov je bila rekordna in je segla vse do 81 % v enem mesecu.

Veliko gostov je obiskalo turistični informacijski center, imenovan The 08 Place, ki je tudi sam nagrajen za odličnost pri zagotavljanju storitev. Na splošno se je obisk turističnega informacijskega centra povečal za 150 %. V programu Dobrodošli je sodelovalo več kot 5 000 lokalnih prebivalcev, ki so se ukvarjali s turizmom in izboljšanjem storitev za obiskovalce.

O Liverpoolu je bilo napisanih 12 000 člankov po vsem svetu, zaradi česar je postal bolj prepoznaven in privlačnejši za obiskovalce.

Program Prostovoljci je pritegnil 1000 ljudi, da so pomagali pri dogodkih in obveščali ves svet, kaj je mogoče videti, početi in ustvarjati. Taksisti so natančno preštudirali Klimta, ki je bil razstavljen v galeriji Tate, nekateri so se celo vpisali na tečaje o sodobni umetnosti. Ljudje so iskali nove vrste umetnosti po različnih medijih.

Ozračje je pritegnilo in spodbudilo k sodelovanju vse dele skupnosti. Občinska dela in dogodki so bili uporabljeni kot sredstva za vključevanje lokalnega prebivalstva, z njimi so celo poskušali spodbuditi pogovore o tako občutljivih zadevah, kot sta kriminal in socialna izključenost.

ZAPOSLITI CELOTNO OSEBO –

UMETNOST KOT POT DO USTVARJALNEGA DELOVNEGA OKOLJA

Panorama je obiskala Švedsko, kjer poteka projekt, ki vzpostavlja ustvarjalne povezave med umetniki in delovnim mestom. Družba TILLT pošilja umetnike v različne organizacije, kjer pomagajo zaposlenim razviti ustvarjalne rešitve sodobnih izzivov.

Ko se sprehajate po hodnikih bolnišnice zunaj Göteborga na Švedskem, ne boste opazili nič nenavadnega. Od tal se odbija svetloba neonskih luči, mimo vas hitijo ljudje v belih haljah. Če pa bi po istih hodnikih hodili pred nekaj meseci, bi skupaj z bolniki in osebjem kakor uročeni gledali predstave plesalca/koreografa Mattiasa Olaisona, ki jih je uprizarjal po različnih oddelkih.

„Ko smo se gledali skozi njegove oči, smo lahko videli stvari, ki so potrdile naše predstave, in stvari, ki jih ne opazimo več,“ je povedala Marianne Olsson, projektna direktorica v bolnišnici Angeeds Närsjukhus. „Dojel je naše poslanstvo in nam razjasnil pogled nanj.“ Projekt, ki je bil rezultat umetnikovih dvomesečnih raziskav po bolnišnici, je primer, kako v praksi deluje projekt družbe TILLT.

TILLT je švedska družba s sedežem v Göteborgu, ki vodi vrsto programov, v okviru katerih pošilja umetnike v delovna okolja ljudi. Programi, ki so lahko dolgo-, srednje- ali kratkoročni, imajo nekaj skupnega: izkoristijo način razmišljanja, lasten posameznemu umetniku, ga uporabijo na nekem delovnem mestu in tako sprožijo spremembe. Umetnik, delodajalčeve potrebe, cilji, težave, dolžina programa – vse te elemente skrbno združijo in izkušnja, ki nastane, je tako edinstvena kot vsak posameznik, ki je prispeval k njej.

In to rodi spremembo – spremembo v vzajemnem priznavanju, komunikaciji in odnosu do neznanega. Spremeni se tudi produktivnost – raziskave, ki jih opravlja Inštitut za upravljanje inovacij in tehnologije (IMIT) v Göteborgu, kažejo, da se poveča, obenem se zmanjša stopnja bolniških odsotnosti.

Olssonova v bolnišnici nima nikakršnih dvomov in svoje osebje opisuje takole: „Veliko manj strahu pred negotovostjo je kot prej.“ Ko je Mattias prišel prvič, jim je bilo nelagodno in so bili previdni. Niso vedeli, kaj naj pričakujejo, zato so bili vznemirjeni. „Bolnišnica se še organizacijsko konstituira in vsi so se na tistem spraševali: Zakaj nam to počnete?“ se smeji Olssonova. Ko pa je bilo vsega konec, je bil odnos do dogajanja pozitiven – vodilni

kadri lahko zdaj gradijo na tem, ko se lotevajo novih zamisli. „Lahko jih spomnimo, kakšno presenečenje lahko doživiš, če si drzneš storiti nekaj, kar se ti zdi tuje, ali če na stvar pogledaš iz drugega zornega kota. Zame kot vodilno delavko je to pomembno orodje. Moji sodelavci so bolj odprti, bolj dovzetni.“

O projektu AIRIS

AIRIS – v okviru programa, ki traja vse leto in ga vodi družba TILLT, umetnik prva dva meseca raziskuje, dela skupaj z zaposlenimi, opazuje delovno okolje, postavlja vprašanja in pozneje oblikuje naloge, ki so usmerjene v doseganje ciljev organizacije.

Vez med umetnikom in organizacijo je Roger Sarjanen, projektni vodja v družbi TILLT. Sam svojo vlogo dojema kot sistem zgodnjega opozarjanja, ki je vedno na voljo umetniku in stranki, če bi se jima zazdelo, da je zazvonil alarm.

Sčasoma se on in umetnik začneta umikati ter poskrbita, da koncepti in motivacija izvirajo iz zaposlenih. Ko tako na koncu leta TILLT organizira še zaključni sestanek z organizacijo v okviru programa in odkoraka, za sabo pusti trajne spremembe.

Takšne spremembe so opazili vsi vodilni delavci, s katerimi so bili opravljeni razgovori. „Ne morete si predstavljati, kakšen užitek je voditi ljudi, ki so motivirani in jih ni strah prevzeti pobudo,“ pravi Berit Hallersbo, vodja kadrovskega oddelka v občini Vara. Predstavniki občine dobro vedo, o čem govorijo, saj so pridobili 19 letnih programov hišnih umetnikov AIRIS. V projekt, ki ga je pripravila družba TILLT, je bila vključena polovica njihove velike kadrovske ekipe, ki šteje 1 300 članov, nameravajo pa izpeljati 21 projektov. „Hočemo spodbuditi načine, ki bodo našemu osebju pomagali razviti delovne metode,“ dodaja Hallersbova, prepričana, da so ji to omogočili ravno umetniki, ki jih je pripeljala družba TILLT.

Kako se je vse skupaj začelo?

Švedska družba z začetka 20. stoletja je z odprtima rokama sprejela misel, da sta umetnost in potreba po kulturi bistvenega pomena za življenje državljanov Švedske. Iz želje po priznavanju pravice vsakogar, da raziskuje umetnost in kulturo, je vzniknila zamisel, da bi vključili umetnost v vsakodnevno delovno

življenje. Pobuda se je do leta 1970 že razvila v nacionalno verigo organizacij, ki so zaposlenim v zasebnem in javnem sektorju po ugodnejši ceni prodajale vstopnice za gledališče, razstave in operne hiše.

Ko je v göteborgsko podružnico prišla Pia Areblad, se je pisalo leto 2001: prodril je internet in svet se je zdel bližji – prodajanje vstopnic ni bilo več prava rešitev. „Sektor za kulturo in umetnost, tj. odbor za poslovne in kulturne zadeve ter odbor za regionalna vprašanja – oba na regionalni ravni –, nas je zadalžil, naj raziščemo, kako bi lahko umetnost in kultura vplivali na razvoj delovnega življenja in nasprotno,“ pojasnjuje izvršna direktorica družbe TILLT Arebladova.

Čeprav so imeli pooblastila za delo v celotni regiji, niso imeli presežka sredstev, da bi poleg Göteborga pokrivali še 48 občin. „To je bil izziv in izzive imam rada, ker te prisilijo k drugačnemu razmišljanju in spreminjanju stališč.“

Sprememba se je obnesla – na začetku je s samo enim kolegom ponujala cenejše vstopnice za dogodke in je bila v celoti odvisna od subvencij. Zdaj družbo TILLT – novo je celo ime – sestavlja deset ljudi in lastno financiranje dosega 65 %. Pred kratkim so dobili dve subvenciji EU, pri njihovih dejavnostih pa sodelujejo Združenje švedskih podjetij, sindikati in kulturni sektor.

Posnemanje projekta družbe TILLT – kako poskrbeti, da bo zamisel začela žeti uspehe še drugje

Arebladova je začela tako, da je zbrala kulturne organizacije v ciljnem območju in jih vprašala, kako bi lahko poklicne kulturne dejavnosti prispevale k delovnemu življenju v njihovi občini. Nato jih je povabila, naj postanejo članice družbe TILLT. Naslednji korak je bilo iskanje strank – prva postaja so bili lokalni organi, pridobiti je morala predsednika občine. „Odločitev o uporabi umetnosti in kulture kot poti za razvoj delovnega življenja v občini mora sprejeti predsednik,“ razlaga Arebladova.

Ko je dobila privolitev občinskega vrha, se je obrnila na javne uslužbenke, odgovorne za razvoj podjetništva in kadrov v občini – javni organi so na Švedskem pomemben delodajalec, samo mesto Göteborg zaposluje 50 000 ljudi. Nato so pripravili ustvarjalni načrt, v katerem je bilo razloženo, kako bo v organizacijski strukturi lokalnih oblasti potekalo delovanje z umetnostjo.

Ko je bilo vzpostavljeno sodelovanje na tej ravni, je bilo logično nadaljevanje, da oddelek za poslovni razvoj razmisli o vključitvi zasebnega sektorja in se obrne na podjetja s sedežem v občini.

„Če razumejo, kako lahko umetniške spretnosti resnično razvijejo sektor, bodo to sporočili posredovali tudi naprej,“ pravi Arebladova.

„Potrebujete samo poklicne umetnike, javne organe in zasebni sektor, pa lahko model uporabite kjer koli,“ dodaja. Potrebujete tudi nekoga, ki ima vizijo in voljo, da združi vse akterje.

Umetnost in ustvarjalnost spodbujata inovacije in rast

Bertil Törsäter je izvršni direktor za regionalni razvoj v zahodni Gotlandiji. Prepričan je, da bodo organizacije, ki zdaj iščejo nove načine razmišljanja, v boljšem položaju za iskanje priložnosti, ki se bodo pokazale, ko se bodo gospodarska gibanja spet obrnila navzgor. „Ustvarjalni um je odprt za spremembe, spremembe pa so naše življenje,“ pravi. Zahodna Gotlandija je sorazmerno eden največjih svetovnih vlagateljev na področju raziskav in razvoja. Törsäter je prepričan, da je ustvarjalnost neločljivo povezana s tem.

AstraZeneca, mednarodno farmacevtsko podjetje, ki po vsem svetu zaposluje 60 000 ljudi, ima v obratu v Göteborgu 2 000 zaposlenih – večinoma raziskovalcev. Vodja obrata Peter Nyström je prepričan, da ima Törsäter prav. „Kultura, zdravje, inovacije in konkurenčnost, nekaj je na tem.“ V podjetju se vse bolj zavedajo, da ravno povezava med kaosom in redom ustvarja magijo, kakor to opisuje Nyström.

Tako kot povsod v poslovnem svetu je tudi uspeh AstraZeneca kot podjetja odvisen od sposobnosti ustvarjanja novih idej. To pa se po Nyströmovem prepričanju zgodi v procesu združevanja različnih perspektiv. Ustvarjalna perspektiva, ki so jo iskali, je bila ustvarjena s sodelovanjem v dveh programih AIRIS. Mikael Werner, vodilni delavec v obratu, razlaga: „Vključitev podjetja v projekt družbe TILLT zahteva pogum, saj ni mogoče vedeti, kam bo vse skupaj pripeljalo.“ Njih je sodelovanje pripeljalo do organizacije, ki je bolj pripravljena na spremembe. „S spremembami se srečujemo vsak mesec in nobenega dvoma ni, da so ljudje po projektu bolj odprti, da se manj obremenjujejo s tem.“

Nyström vidi pglavitni izziv in tem, da ljudje ostanejo motivirani: „Stvari, ki jih počnemo, dosegajo raven, ki ni daleč od Nobelove nagrade – in težko je preseči lastna pričakovanja, če deluješ z 80 % zmogljivosti. Delovati je treba s 120 %. Tu so nam pomagali načini razmišljanja, ki smo jih pridobili s projektom AIRIS in jih zdaj lahko izkoristimo.“

Törsäter poudarja, da podpora umetnosti in kulturi na regionalni ravni prinaša še eno pomembno prednost – regija postane

privlačnejša za tuje gospodarske družbe. „Resnično moramo ustvariti prostor, v katerem ljudje želijo delati,“ pravi. V Göteborgu imajo obrate Volvo, AstraZeneca in druge multinacionalke, zanje delajo ljudje, ki so navajeni izbirati med velikimi velemestnimi območji. „Jasno moramo dati vedeti, zakaj naj pridejo sem,“ razlaga Törsäter. Rešitev je ustvarjanje novih sistemov in možnosti za spodbujanje sodelovanja med podjetji in ustvarjalnimi sektorji. „TILLT je zgled novih načinov združevanja obeh prednosti in krepitve nečesa na podlagi sinergije.“

Kdo plača?

Kulturne organizacije prispevajo majhno pristojbino za včlanitev in promocijo. Javni organi in zasebni sektor prispevata sredstva za udeležbo v programu, ki ga vodi družba TILLT, in sicer za enoletni projekt AIRIS, naročniku prilagojeni „Creative kick“ ali za usposabljanje in podporo, ki ju njihovim zaposlenim zagotavlja TILLT, tako da bodo v organizaciji lahko igrali vlogo „kulturnega ambasadorja“.

„Tako nam ni treba prositi politikov za ogromne vsote denarja. Strošek se porazdeli: vsi prispevajo in vsi imajo koristi,“ pojasnjuje Arebladova.

Kultura in posel – več kot sponzorska pogodba

V zahodni Gotlandiji povezovanje podjetij in kulture presega okvire sponzorstva in logotipov na opernem programu. „Če umetnik sodeluje v projektu AIRIS, se to odraža v številkah, koristi je mogoče številčno opredeliti,“ pravi razvojni direktor švedske zveze sindikatov Hans Löwlund.

Po njegovem mnenju so umetniki najbolj odprti, ustvarjalni, prilagodljivi ljudje, vendar nočejo, da bi jih najemali. „Biti hočejo svobodni,“ pojasnjuje. „In tudi če bi kadrovski direktor iskal takšno izjemno osebnost, mu to ne bi uspelo.“ Löwlund meni, da je takšno osebo mogoče pripeljati v podjetje samo tako, da se jo s projektom, kot je AIRIS, pritegne za tri, šest ali dvanajst mesecev. „Nenadoma vidiš, kako se podjetje odpira, kako postaja bolj inovativno, bolj samozavestno.“

Umetnik kot vodnik do novih rešitev

Klas Ålander, vodja za korporacijsko komuniciranje, in Eva Degerman, kadrovska direktorica za podružnice po svetu, delata za podjetje FlexLink. Oba se strinjata z Löwlundom. Njuno podjetje se ukvarja s proizvodno logistiko in leto 2007 je bilo zanj težavno. Odločitev o zamenjavi dobavitelja se jim je na začetku leta hudo maščevala in v naslednjih mesecih so morali odpustiti nekaj delavcev. „Sodelavci so si močno prizadevali, da bi zadostili povpraševanju. To je bilo težavno in stresno. Prepričan sem, da je prisotnost umetnika pomagala, saj je šlo za širjenje perspektiv,“ pravi Ålander.

Čeprav jim je uspelo premagati notranje težave, so svetovne finančne razmere še vedno izziv. Ålander je prepričan, da je to

čas, ki kliče po inovativnem razmišljanju. „Podjetja morajo začeti razmišljati drugače. Umetnost in kultura sta pot za ohranitev inovativnosti v organizaciji.“

Vodenje projekta AIRIS zahteva angažiranost vodstva, pojasnjuje Degerman. „Pomembno je, da vsega skupaj ne dojemamo kot kadrovskega vprašanja, to je projekt celotnega podjetja. Natančno morate navesti, kaj hočete s projektom doseči, in oblikovati skupino za vodenje projekta, ki ne sme biti prevelika.“ Organizacija projekta in pritegnitev drugih vodstvenih kadrov je samo del izziva. Spodbujati je treba tudi zaposlene.

Na začetku je bilo veliko zaskrbljenosti. Osebjc sploh ni hotelo sodelovati. „Ko pa je vse skupaj steklo, so bili 200-odstotno angažirani in bilo je fantastično,“ pravi Degerman. Prosili so jih, naj izdelajo umetniški izdelek, in nato pripravili razstavo. „Umetnine so prihajale, tudi ko je bilo vsega že konec. Ko so ljudje enkrat začeli, preprosto niso hoteli več nehati,“ se spominja Ålander.

Enako navdušenje pri zaposlenih med sodelovanjem z družbo TILLT in po njem so poželi v podjetju PAROC, ki izdeluje izolacijo iz kamene volne. Vodja kadrovske službe Lars Lindström je doslej povabil družbo TILLT k vodenju dveh projektov AIRIS – tretji pa je na poti. „Čas ni nikoli primeren in ljudje bodo govorili, da se je projekt obnesel drugje, da je njihovo delovno okolje drugačno. Iskali bodo izgovore. Vendar jih morate ustaviti. Pokazati morate pogum,“ pravi.

Kako projekt AIRIS deluje v praksi

„Če govorim s stališča vodilnega kadra – ljudem na začetku vse skupaj ne bo všeč, vendar morate biti prepričani vase in svoja prepričanja pogumno uresničevati, če hočete stvar peljati naprej. Dokler se vse skupaj dogaja, morate pomirjujoče vplivati na osebe. Vse skupaj je tudi zelo zabavno. Bolniki so uživali, sedeli so v čakalnici, ko je vanjo priskakljalo nekaj plesalcev – čas, ko imamo vsi navadno polno glavo skrbi, sta zapolnila smeh in zabava.“ Marianne Olsson, projektna direktorica v bolnišnici Angereds

PAROC se je spopadal s stagnacijo: že celo generacijo je bila tu težka industrija, petizmensko delo je pomenilo, da je bilo pod eno streho naenkrat samo 20 % zaposlenih, in čeprav sta dve tovarni stali druga poleg druge, bi ju namesto vmesne stene lahko ločevala gora. Padli so v rutino. „Hotel sem, da bi bili ljudje ponosni, da delajo za nas.“

In za ponos imajo tri razloge: izolacija iz kamene volne, ki jo proizvaja tovarna, je izredno energijsko učinkovita. Izdelek ugodno vpliva na okolje, njegove izolacijske lastnosti so boljše kot pri drugih izdelkih – Lindström je želel, da bi bili njegovi zaposleni ponosni na to. „Nisem hotel, da razmišljajo v smislu ‚Ja, no, sem pač pristal tukaj, samo da lahko plačujem hipoteko.‘, hotel sem, da razmišljajo ‚Imam priložnost delati za PAROC in tako lahko prispevam za okolje,‘“ pravi. In tako je pripeljal TILLT.

Igralec/direktor, ki ga je po natančnem in skrbnem premisleku izbral projektni vodja družbe TILLT Roger Sarjanen, je prišel, kot je bilo napovedano, ter kot običajno dva meseca samo poslušal in opazoval.

Rezultat: isto osebje, drugačni ljudje

Nato so se začele naloge. Zaposleni so najprej dobili nekaj namigov, kako „pogledati“ skozi objektiv, nato pa so morali fotografirati drug drugega, in sicer tako, da so fotografije po njihovem najbolje upodabljale njihovo delo. Fotografiranje in pripravljane razstave je zaposlene združilo. Imeli so skupno nalogo, tako da so pogovori hitro stekli, poleg tega so jim fotografije pokazale sodelavce v novi luči in bili so ponosni na kakovost svojih posnetkov.

Prirajali so smešna tekmovanja, na primer rokoborbo – in to z ljudmi, med katerimi jih je veliko starejših od petdeset let in ki so delali skupaj dvajset, trideset let ali še več, ne da bi si kdaj segli v roko. Tudi tekmovanje v pljuvanju je bilo dobro sprejeto! Smeh, sodelovanje, vzajemno priznavanje.

Neki voznik viličarja je dobil nalogo, da zbira zvoke po tovarni. Svoj posnetek je poimenoval „Pesem strojev“. Marca je nastopil na švedski televiziji, kjer je govoril o svojem sodelovanju v projektu in izjavil, da je kultura odslej zanj tisto, kar opredeljuje človeka. Lindström pojasnjuje: „Naloga ga je pripravila do tega, da je pogledal na svoje delovno okolje iz čisto drugačnega zornega kota, in na svoj izdelek, ki je nastal zaradi spremembe v gledanju, je, čisto upravičeno, ponosen.“

Mar medijska izpostavljenost ne more škoditi? Lindström v odgovoru razkriva še en izredno pomemben element uspeha, ki ga je požel projekt AIRIS, in sicer kakovost vodenja: „Medijska pozornost je res velika, vendar mi je pri vsem skupaj res všeč to, da se imajo fantje s čim širokoustiti na pikniku s prijatelji, družino ali sosedi. Lahko rečejo: ‚Hej, prejšnji teden smo bili v časopisu.‘ Neznansko mi je všeč, da se imajo s čim postavljati.“

Direktor tovarne Michael Gustavsson razlaga, da se je v letu po izvedenem projektu proizvodnja povečala za 20 % in da tako strmega dviga še niso doživeli. Manj je tudi bolniških odsotnosti. Javnomnenjske raziskave med zaposlenimi so bile pred projektom nehvaležno opravilo, na vprašalnik o kakovosti življenja pri delu jih je odgovorilo samo 5 %.

Po projektu jih je odgovorilo 95 %. Kot kaže, imajo zaposleni v podjetju PAROC po novem veliko skupnega. „Zdaj se srečujejo po službi, družijo se,“ pravi Lindström. Njegova vizija jim je tudi omogočila, da se lahko malo širokoustijo.

Kam sedaj?

Naslednji korak družbe TILLT je dati svojemu delu evropsko dimenzijo – radi bi delili svoje znanje in se učili od drugih, ki imajo podobne cilje.

Pred kratkim so dobili dve subvenciji EU, kar je bistvenega pomena za delitev najboljše prakse družbe TILLT. V naslednjih treh letih bodo dobivali po 1,5 milijona € na leto – od tega 780 000 € na leto iz sklada EU INTERREG IVa, preostanek pa od sodelujočih regij v Skandinaviji. Denar bodo porabili za nadaljevanje projekta Ustvarjalno sodelovanje v delovnem življenju, ki se bo izvajal v štirih regijah: na južnem Norveškem, vzhodnem Norveškem, severnem Danskem in zahodnem Švedskem. Na podlagi izkušenj družbe TILLT bodo ustvarjali nove metode, opravljali raziskave, s katerimi bodo opredelili učinek opravljenega dela in zagotavljali, da bo kakovost dela ostajala na visoki ravni. Splošni cilj je ohranjanje bistva umetnosti kot razvojne sile v Evropi.

Družba TILLT je dobila tudi subvencijo v višini 150 000 € za partnersko sodelovanje pri pripravi prve zelene knjige EU o kulturi, prispevali bodo svoje znanje o promociji ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi z vključevanjem umetnosti in kulture v naš vsakdan.

„Prepričan sem, da moramo sprejeti izziv za razvoj ustvarjalnosti in inovativnosti v Evropi, če hočemo postati najbolj dinamično in na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Pred nami se nenehno pojavljajo nova obzorja in umetnost je sredstvo, s katerim je mogoče ohranjati rast. To je potovanje, z vsem, kar prinese s sabo,“ pravi Arebladova.

SKUPNO DELOVANJE ZA SPODBUJANJE

USTVARJALNOSTI IN INOVATIVNOSTI

Ljudje in podjetja uživajo v odkrivanju novih načinov dela in življenja. V Evropi s svojim revolucionarnim razmišljanjem ustvarjamo inovativno znanost, boljše poslovne rešitve in neskončno možnosti za kulturno izražanje. Lahko prodajamo neki izdelek ali iščemo nove načine razumevanja umetnosti, vedno smo odlični v odkrivanju novih dimenzij.

Lizbonska strategija za rast in delovna mesta, katere poglobilni cilj je združevanje gospodarske rasti s širšimi prednostmi za družbo in okolje, je odličen okvir za podpiranje poslovnih idej, ki uresničujejo ta cilj. Pametne rešitve v poslovnem svetu temeljijo na proizvodih, ki so bolj učinkoviti in prinašajo več koristi.

V kulturnem življenju občinstvo z novimi načini predstavljanja in razlaganja umetnin, glasbe, gledališča ali filma dobiva navdih in nove izzive. Stare umetnine zaživijo na novo in nenehno se pojavljajo izvirne oblike umetnosti.

Evropska komisija pri financiranju že postavlja na prvo mesto ustvarjalne in inovativne izdelke ter storitve. Leto ustvarjalnosti in inovativnosti je osrednja točka za določanje skupnih prednostnih nalog na različnih interesnih področjih. Spodbuja razprave o vrsti tem, od medicinskih raziskav do likovnih umetnosti in opere, astronomije in vesolja do vseživljenjskega učenja in računalniških iger v izobraževanju. Predstavljamo nekaj poudarkov, ki so jih prispevali različni direktorati Komisije.

Ustvarjanje novih pristopov k raziskavam

Dejavnosti GD za raziskave so navadno v vrhu znanosti in tehnologije. Vsi današnji projekti so posvečeni v celoti integriranim raziskavam, ki odgovarjajo na tržne in družbene potrebe na veliko različnih ravneh. Usmerjeni so predvsem v podporo blaginje in konkurenčnosti EU, spodbujanje vloge znanosti v sodobni družbi in povezovanje nacionalnih raziskav s projekti, ki se vodijo na evropski ravni.

Letošnji velik dogodek je bil **Research Connection '09**, na katerem so se srečali znanstveniki in raziskovalci s podjetniki in industrialci. Potekal je okviru češkega predsedovanja EU, in sicer maja v Pragi. Na njem so prikazali pionirske raziskovalne projekte, ki se že financirajo iz sredstev EU. Udeleženci so iskali navdih v obstoječem delu, poglobilno pa je, da so dobili tudi smernice, kako pritegniti evropska sredstva za financiranje lastnih projektov, in se srečali z zainteresiranimi vlagatelji in sodelavci, ki bi lahko postali partnerji.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) je nov organ Komisije, katerega dejavnost je usmerjena v krepitev sodelovanja med univerzami, raziskovalnimi središči in podjetji.

EIT bo svoje dejavnosti usmeril na prenos znanja in dokazal, da raziskave lahko resnično vodijo v inovativne tržne izdelke. Njegove poglobilne prednostne naloge so podnebne spremembe, obnovljivi viri energije in komunikacijske tehnologije.

Leto ustvarjalnosti in inovativnosti – poslovno orodje

Evropski čut za inovacije je v EU zagotovil prostor za veliko podjetij, ki ustvarjajo najbolj tehnološko napredne, kakovostne izdelke ter pri tem spodbujajo okoljsko trajnost in družbene koristi. GD za podjetništvo in industrijo skuša ta načrt uresničevati z več svežimi metodami, da bi še več podjetjem pomagal pri razvoju in rasti.

Maja je potekal prvi evropski **teden MSP**, ki je novim podjetjem zagotovil podporo, obstoječa MSP pa je izzval, da še dodatno razširijo obzorja. Mala in srednje velika podjetja, v katerih se je porodila marsikatera velika zamisel, ki jo lahko opazimo v svetu okrog nas, so posebno plodna tla za inovativne in ustvarjalne koncepte. V okviru tedna je bila organizirana edinstvena interaktivna razstava **Izkušnja MSP**, na kateri so eksponati obiskovalcem ponujali neposredno izkušnjo, da si „ogledajo, povohajo, potipajo in prisluhnejo“, kako je biti podjetnik.

Kultura kot gonilo ustvarjalnosti in inovativnosti

GD za izobraževanje in kulturo kot koordinator leta izkorišča vso raznolikost inovacij iz kulturnih projektov za spodbujanje novih pristopov k poslovanju in evropskemu združevanju. V središču leta je kultura, tako da imajo priložnost sodelovati vsi v Evropi, saj so gospodarske, družbene in etnične razlike potisnjene na stranski tir.

Naša sposobnost za ustvarjalnost in inovativnost izvira iz našega notranjega zadovoljstva in nam omogoča, da se bolje izrazimo. Glasba, likovna umetnost, gledališče, film in literatura so ventil

za različne oblike ustvarjalnega izražanja. Iz te izkušnje izhajajo velike osebne in družbene koristi.

Kultura ima lahko obenem gospodarske učinke in je gonilna sila za prenavo sicer prikrajšanih območij. Spodbujanje kulturnih programov in podpiranje lokalnih gospodarstev prek kulture sledi zdravi poslovni logiki. Ne samo, da goji ustvarjalnost in inovativnost med udeleženci, temveč tudi spodbuja mobilnost in ustvarjalne izmenjave med podjetji.

Umestitev kulture v središče gospodarstva in družbe

Predstavljanje povezav med kulturo, ustvarjalnostjo in inovativnostjo je bistven element **evropske agende za kulturo**, prvega političnega okvira doslej za vključevanje kulture v evropske zadeve. **Evropski kulturni forum**, ki bo potekal septembra 2009 v Bruslju, bo priložnost, da potegnemo črto pod doslejšnje dosežke in spodbudimo naslednje korake. Obenem se podpirajo druge politične prednostne naloge, kot je spodbujanje novih znanj in priložnosti za delo, vseživljenjsko učenje, inovativnost v industriji in izkoriščanje prednosti, ki jih kultura ponuja na svetovnem trgu. Bistvo vsega je izkoriščanje ustvarjalnih in inovativnih zamisli za ustvarjanje gospodarskih prednosti ter zagotavljanje blaginje posameznikov in družbe.

Vnos kulturne izkušnje v vse sektorje

Leto je priložnost, da si najrazličnejši sektorji delijo skupne prednosti ter izkoristijo sinergije in prenašanje pozitivnih učinkov, kar je jasno razvidno iz programa dogodkov na ravni posameznih držav in EU. Umetniški dogodki, kot je interaktivna **razstava Orbis Pictus**, so bili prepleteni z znanstvenimi inovacijami s področja astronomije in vesolja, koncerti pa opozarjajo tudi na najnovejše dogajanje na področju ekoloških inovacij. Spet drugod **Imaginate 09**, nov oblikovalski natečaj za šole na Irskem, vabi učence, naj oblikujejo predmet za učilnico prihodnosti in predstavijo svoje

mnenje, kako bi bilo mogoče izboljšati učni proces. Pravi izziv je, kako uresničiti to vizijo z vnašanjem ustvarjalnih spretnosti, ki se krepijo s kulturo, v poslovni sektor in kako spodbujati nova partnerstva med različnimi kulturnimi področji, izobraževanjem, raziskavami in tehnologijo, podjetji, javnimi službami in našo družbo kot celoto.

Novi dokazi o koristih, ki jih prinašata kultura in ustvarjalnost

Nedavna študija **Ekonomija kulture v Evropi** je prva merila neposredni gospodarski vpliv kulturnih in ustvarjalnih panog ter posredne koristi za regije in podjetja v EU. Nova študija o vplivu kulture na ustvarjalnost se posveča še vedno preveč podcenjenim povezavam med kulturo, ustvarjalnostjo, inovativnostjo in širšim gospodarstvom.

Kulturni sektor v gospodarskem smislu najbolj prispeva k zaposlovanju in rasti. Bistveno pri tem pa je, da vnaša ustvarjalnost tudi na druga gospodarska področja, zlasti tista, ki so povezana z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami, povečuje njihovo učinkovitost in zanimivost delovnih mest.

Podjetja so vse bolj opremljena za razvoj inovativnih vrst zaposlitve in bolj trajnostnih vrst proizvodnje. Ta rast je opazna v vseh regijah EU. Povezovalna narava kulturnih inovacij je močna sila, ki lahko deluje združevalno na skupnosti in jim ponudi konkretno videnje, kako lahko združevanje EU vodi v gospodarsko blaginjo.

Evropsko leto ustvarjalnosti in inovativnosti 2009

Uradna spletna stran evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti

<http://create2009.europa.eu/>

Odločba št. 1350/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o Evropskem letu ustvarjalnosti in inovacij (2009), Uradni list Evropske unije L 348, 24.12.2008, str. 115. <http://eur-lex.europa.eu/sl/index.htm>

Povezave Evropske komisije

Generalni direktorat Evropske komisije za izobraževanje in kulturo

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_sl.html

Generalni direktorat Evropske komisije za podjetništvo in industrijo

http://ec.europa.eu/enterprise/index_sl.htm

Druge uporabne povezave

eTwinning – skupnost evropskih šol

<http://www.etwinning.net/sl/pub/index.htm>

Euro Creator – omrežje digitalnih medijev za šole

<http://www.eurocreator.com/>

Omrežje evropskega centra za poslovanje in inovacije

<http://www.ebn.be/>

European Entrepreneurship Video Award 2009

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/video-award/index_sl.htm

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo

<http://ec.europa.eu/eit/>

Program in predstavitve s konference Regije za gospodarske spremembe (16. in 17. februar 2009) „Mrežno povezovanje za rezultate“

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/networking/programme_en.cfm?nmenu=4

Spodbujanje inovativnosti in vseživljenjskega učenja

<http://www.elearningeuropa.info/>

Priporočilo št. 2006/962/EC Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, Uradni list Evropske unije, L 394, 30.12.2006, str. 10.

<http://eur-lex.europa.eu/sl/index.htm>

Pomladni dan v Evropi 2009 – Ideje, gonilo Evrope

<http://www.springday2009.net/>

Povezave na projekte, ki so bili omenjeni v tej številki

Gospodarski grozdi kulturnih podjetij – finančno svetovanje, informacije in usposabljanje za mala podjetja, podjetnike in posameznike v kulturnem in ustvarjalnem sektorju.

<http://www.connectedcreatives.eu/default.aspx>

Restavracije Jamieja Oliverja Fifteen, dobrodelne organizacije, ki mladim omogočajo opravljanje kuharske prakse

<http://www.jamieoliver.com/fifteen>

Liverpool – evropska prestolnica kulture

<http://www.liverpool08.com/>

Univerzitetni center za nano zdravje Swansea

<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

MusikPark – Mannheim

<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

TILLT

<http://www.tillt.se/eng/airis.asp?m1=engAiris&m2=The%20concept>

Povezava na glavno spletno stran za naslednjo številko

Strategija EU za regijo Baltskega morja

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

PRIHODNOST

EVROPSKE KOHEZIJSKE POLITIKE

Oblikovanje politik – Panorama redno spremlja dogajanje v središču regionalne politike, na sedežu generalnega direktorata v Bruslju

Prihodnost evropske kohezijske politike – neodvisno strokovno poročilo

Komisija je za spodbuditev razprave o prihodnosti evropske kohezijske politike po letu 2013 zaprosila dr. Fabrizia Barco, uglednega ekonomista z italijanskega ministrstva za gospodarstvo in finance, da pripravi neodvisno poročilo, s katerim bi raziskal, kako učinkovita je dejansko regionalna politika, in podal priporočila za njeno nadaljnje izvajanje. Tema je pomembna, saj zajema tudi širša vprašanja, kot so proračun EU in prihodnje prednostne naloge Unije.

Razprava o prihodnosti kohezijske politike se je začela leta 2007, ko je bilo objavljeno Četrto poročilo o gospodarski in socialni koheziji. Sledil mu je dokument Komisije Regije 2020, ki je bil objavljen novembra 2008. V njem je bil prvič analiziran dolgoročni vpliv štirih pglavitnih izzivov, pred katerimi stojimo danes: globalizacija, demografska gibanja, podnebne spremembe, poraba energije in energetska oskrba.

Dr. Barca je v več kot enoletnem obdobju organiziral razprave in seminarje z akademiki in oblikovalci politike iz vse Evrope, Združenih držav in Nove Zelandije. Poročilo je rezultat teh razprav. Barca v poročilu na podlagi dosežkov in upravljanja evropske kohezijske politike razpravlja o gospodarskih razlogih

in motivih za razvojno politiko, ki je usmerjena na pomembnost prostora: politike, ki upoštevajo značilnosti kraja, kjer se bodo izvajale, in dejstvo, da je kraj izvajanja politike sestavni del načina, kako se bo izvajala.

Barcovo poročilo ne poudarja samo politik, ki izhajajo iz kraja, kjer se bodo izvajale, temveč obravnava tudi dozdajšnje uspehe in neuspehe kohezijske politike ter podaja priporočila glede pglavitnih vprašanj upravljanja.

Ponuja nekaj predlogov, kako bi bilo treba usmerjati in krepiti načelo skupnega upravljanja, pravzaprav odnos med državami članicami in Komisijo. V poročilu je podano tudi priporočilo, da bi morala kohezijska politika izhajati iz analize vplivov in da bi bilo treba oblikovati uradni Odbor Sveta za kohezijsko politiko, ki bi razpravljal o letnih strateških poročilih posameznih držav članic.

Poročilo je popolnoma neodvisno in ne odraža nujno stališč Komisije. Ugotovitve, podane v njem, se bodo upoštevale pri razmišljanju o prihodnji politiki za obdobje po letu 2013.

Dr. Barca in komisarka Danuta Hübner sta pglavitne ugotovitve iz poročila javno predstavila 27. aprila v Bruslju. V prihajajočih mesecih bo na različnih dogodkih, ki jih bosta organizirali češko in švedsko predsedstvo Evropske unije, potekala vrsta razprav z državami članicami in zainteresiranimi stranmi.

Barcovo poročilo: na kratko

V poročilu je izražena potreba po temeljiti prenovi kohezijske politike. Treba je uveljaviti bolj teritorialno usmerjen pristop, jasneje ločevati med gospodarskimi in družbenimi cilji in se zavedati težav, ki se pojavljajo pri uporabi kazalcev in oceni učinkov.

V poročilu je poudarjeno, da uporaba kohezijske politike kot sredstva financiranja za odpravljanje razlik ni prava pot naprej. Kako torej Unija zagotavlja enake možnosti za vsa ozemlja in vse evropske državljane, da kar najbolj izkoristijo priložnosti, ki jih ponuja sama Unija, in da se spopadajo s tveganji in grožnjami, ki se pojavljajo ob tem?

Kot je predlagano v poročilu, ta cilj podpirajo tri zahteve:

- dobro opredeljeni cilji, utemeljeni na preverljivih ekonomskih razlogih, ki se jih da ovrednotiti;
- izrecni in močni politični razlogi, ki temeljijo na sedanjem položaju Evrope in ustrezajo pričakovanjem njenih prebivalcev, ter
- sistem upravljanja, ki se je sposoben učiti sam na sebi, ki dejavno spodbuja demokratično udeležbo in se lahko kredibilno zaveže k ustreznemu izvajanju.

Za celotno poročilo glejte: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/barca_en.htm

V vsaki številki Panorame je predstavljen razvoj dveh projektov skozi oči tistih, ki ju vodijo. Oglejmo si dobre in slabe plati vodenja projektov, ki se financirajo s sredstvi ESRR: opredeljujemo težave in si delimo rešitve.

PROJEKT

1

V MUSIKPARKU V MANNHEIMU

Dejstva in številke

V okviru cilja II bo v Musikpark in povezane projekte Popakademie vloženi nekaj več kot 5 milijonov €. Financiranje se je začelo leta 2004 in poteka že več kot petnajst let.

V Musikparku v Mannheimu

V ustvarjalni panogi je nekaj nenavadno: sektor ustvari veliko prihodka, v letu 2003 je ustvaril več kot 654 milijard €, kar je 2,6 % BDP EU v navedenem letu. Ko pa pridemo do vlaganja v skupino najstnikov v raztrganih kavbojkih, banke niso tako navdušene. Christian Sommer ima po dvajsetih letih dela v glasbeni industriji dovolj izkušenj, da dobro pozna položaj. S svojim znanjem in široko mrežo poznanstev je postal gonilna sila Musikparka v Mannheimu – projekta, ki ga lahko novoustanovljena mala in srednje velika podjetja v glasbenem sektorju uporabijo kot prvo stopničko na svoji poti.

Spoznajte direktorja projekta Christiana Sommerja

V poznih 80. letih prejšnjega stoletja je bilo Sommerjevo življenje resnično v znamenju glasbe, saj je veliko nastopal kot pevec in kitarist, vendar se je z glasbo začel ukvarjati poklicno šele v 90. letih. Leta 1992 je zamenjal vlogo, umaknil se je v zaodre in postal menedžer skupine Master Boy, katere slava je trajala več kot petnajst minut. „Njihovi albumi so se po vsem svetu prodajali v zlatih in platinastih nakladah. Moral sem se resnično hitro učiti,“ se spominja Sommer.

Izkušnje, ki jih je moral pridobivati hitro in s trdim delom, stres in predvsem stiki, ki jih je navezal, so bili neprecenljivi, vendar mu je bilo leta 1997 vsega dovolj. Naslednja poteza je bila selitev v mednarodno založbo, kjer se je eno leto učil produkcije in trženja. Do leta 2000 je delal v Münchnu kot direktor za trženje, umetnike in repertoar.

Ker pa je od rojstva zapisan Mannheimu, je z obema rokama zgrabil priložnost, ko je mesto potrebovalo menedžerja za revolucionarni projekt združevanja glasbenih storitev in inkubatorja za novoustanovljena podjetja.

Pomoč umetnikom pri prodoru

Musikpark s površino 4 300 kvadratnih metrov naseljuje okrog 40 podjetij, ki zaposlujejo 140 ljudi. Pri vsej tej površini imajo lahko tudi prostor za koreografije in nastope, delavnico, več zvočnih studiev, televizijski studio in moderno sejno sobo, v kateri se dogovarjajo za vsa tista pomembna prva naročila.

„Ena naših pglavitnih nalog je pripeljati stranke, ki bodo angažirale naša podjetja,“ pravi Sommer. Podjetja, ki trdno zapirajo vrata pred neznano glasbeno skupino ali plesalcem, so bolj odprta za Musikpark. „Smo nekakšen most, ki pomagamo eni strani razumeti drugo.“

Na področju financiranja so projekti, ki spodbujajo novoustanovljena mala in srednje velika podjetja, usmerjeni v pripravo poslovnih načrtov. „Ta model ni prilagojen ustvarjalnim panogam,“ razlaga Sommer. Ne dobivajo bančnih posojil in pri njih se obrne izredno malo „zunanega“ denarja. Začetniki v glasbeni industriji potrebujejo nastope – priložnost za delo, možnost, da pokažejo, kaj znajo, in tako pridejo do več aranžmajev. Tukaj vstopi Musikpark.

Celostna storitev

Tisti, ki se želijo ukvarjati z zabavno industrijo, v Musikparku dobijo vse na enem mestu, in sicer plesalce, glasbenike, avdiovizualne ekipe, da ne omenjamo oblikovalcev zvoka in luči. Gostijo tudi dogodke in galerija, velika 150 m², omogoča razstavljanje mladim glasbenim fotografom.

Umetnikom pomaga tudi raznolikost storitev, ki jih je mogoče dobiti pod eno streho. Medsebojno se bogatijo, ustvarjajo ideje in rešitve – vsaka disciplina skuša povečati inovativnost druge. „Dobro, ustvarjalno delo težko poteka v vakuumu,“ trdi Sommer. Ustvarjalno jedro panoge: umetniki in producenti ter strokovnjaki za področje ustvarjalnosti s področja ustvarjalnosti: trženje, prodajo, grafično oblikovanje, prireditve, delo s področja prava in financ, spletne strani in spletne portale, promocijo – vsi imajo svoj prostor pod streho parka.

Nazadnje je tu še Sommer v vlogi mentorja, ki skrbno bdi nad razvojem svojih začetnikov. „Mladi podjetniki delajo proaktivno in neodvisno. Mi jim samo pomagamo, da si bodo znali pomagati,“ pravi.

PROJEKT 2

V CENTRU ZA NANO ZDRAVJE (CNH) UNIVERZE V SWANSEAJU

Dejstva in številke

V Center za nano zdravje (Centre for NanoHealth) bo v okviru cilja „konvergenca“ vloženi nekaj več kot 21 milijonov €. Financiranje se je začelo leta 2009 in bo potekalo več kot pet let.

V Centru za nano zdravje (CNH) Univerze v Swanseaju

Ker so sistemi zdravstvenega varstva pod hudimi pritiski zaradi dragih zdravljenj in soočeni z etiko vzdrževanja drage paliativne oskrbe, postaja vse bolj nujna potreba po razvoju orodij, ki bi okrepila zgodnjo diagnostiko.

Center CNH je združil akademike, zasebni sektor in nacionalne zdravstvene ustanove ter si prizadeva uporabiti nanotehnologijo pri odkrivanju boleznih in določanju ustreznega zdravljenja.

Spoznajte dr. Tima Claypola, člana izvršnega odbora CNH

Preskok z raziskav o formaciji onesnaževal v izpuhih na tisk na biomateriale se zdi velik, in vendar je leta 1990 Claypolova kariera po spletu naključij krenila na drugo pot.

Claypole je po diplomi iz strojništva sredi 70. let prejšnjega stoletja delal kot projektni inženir pri gradnji nove jeklarne v Cardiffu. Od jeklarstva se je kmalu poslovil in se vrnil na univerzo, kjer je pisal doktorat o formaciji onesnaževal v plamenih.

Od srede 80. let do 90. let prejšnjega stoletja se je ukvarjal z izgorevanjem in ločevanjem prahu, nato pa se je v celoti posvetil akademskemu delu. Claypole je dobil štipendijo Youngblood, ki jo podeljuje Raziskovalni svet za inženirstvo in fizikalne vede, ter mesto raziskovalca na Univerzi v Swanseaju, kjer je proučeval ležaje plinskih turbin. Še eno področje njegovih raziskav je lasersko merjenje pretoka v jedrskih reaktorjih.

Vzpostavitev povezave

Čeprav se je Claypole ukvarjal s pretoki, ležaji in statistično zasnovane poskuse, se je šele v trenutku, ko se je nanj obrnil neki tiskar, ki je imel težave s pretokom črnila, zavedel, da bi lahko vse znanje, ki ga je pridobil z raziskavami, koristno uporabili v tiskarski industriji. To se je zgodilo v 90. letih in zamisel vse od takrat naglo napreduje. Razsežnosti so že tolikšne, da je Diple, podjetje, ki se je odločilo raziskati te sinergije, eden od prejemnikov nagrade RegioStars v letu 2009.

Če se je včasih ukvarjal s črnilom, ga zdaj zaposlujejo „natisljive tekočine“. In lastnosti tekočin: prevodne, občutljive za Ph, magnetne, bio in še druge tekočine pomenijo, da so možnosti, ki jih ponuja natisnjen material, brezmejne.

Kdo je vključen?

Inštitutu Univerze v Swanseaju za naravoslovne znanosti (ILS) in Multidisciplinarnemu centru za nanotehnologijo (MNC) so bile skupaj dodeljene štiri prestižne štipendije Raziskovalnega sveta Združenega kraljestva za nanomedicino. Logična posledica tega uspešnega sodelovanja je bila njuna združitev in oblikovanje Centra za nanozdravje. Center je začel delovati konec leta 2008.

Tako inštitut kot multidisciplinarni center imata veliko pokazati: Blue C, eden najhitrejših računalnikov na svetu, namenjenih za medicinske raziskave, 25 strokovnih raziskovalnih skupin v ILS, več kot sto skupin v MNC ter podpora nacionalne zdravstvene službe in IBM. „Tukaj imamo resnično priložnost,“ pravi Claypole.

Preventiva je boljša od zdravljenja

Z nanonapravami in nanobiosenzorji bodo zaznavali in merili biomarkerje, prisotne v vzorcih tekočine ali tkiva, s stopnjo zanesljivosti, ki je veliko višja od zdajšnjih metod zaznavanja; meritve se opravljajo v delcih na milijardo. Takšno natančno zaznavanje bo omogočilo zgodnejšo diagnozo in hitrejšo zdravljenje boleznih, kot so rak, sladkorna bolezen, debelost in druge bolezni.

Claypole bo vodil oddelek centra, ki se ukvarja s tiskom, kar zajema poskusni obrat za izdelovanje „črnila“. Tam bodo razvijali bio črnila – nanodelce in žice, encime, biomarkerje in DNA. „Veseli me misel, da lahko dolgoročno vplivamo na način zdravljenja in spremljanja boleznih,“ pojasnjuje.

MREŽNO POVEZOVANJE ZA REZULTATE

Konferenca Regije za gospodarsko spremembo, ki je 16. in 17. februarja potekala v Bruslju pod naslovom Mrežno povezovanje za rezultate, ni bila samo izgovor za izmenjavanje nepreverjenih trditev ob prigrizkih in pasivno poslušanje strokovnjakov, ki dejalo vsak na svojem področju. Konferenca je bila zanimiva in široko zasnovana: delavnice so bile posvečene vrsti različnih tem, od migracij do satelitskih informacij.

Združevanje znanja za najboljše rezultate

Komisija vsako leto pripravi konferenco, da bi se lahko posamezniki, vključeni v projekte, ki se financirajo iz projektov URBACT II in INTERREG IVC, srečali in si izmenjali najboljše izkušnje, pridobljene v dejavnostih, ki potekajo pod nazivom „Regije za gospodarsko spremembo“. Tokratna peta konferenca je bila posvečena trem temam: inovativnost in ustvarjalnost, podnebne spremembe in trajnostni razvoj. Njeno bistvo je lepo strnil župan Amsterdama Job Cohen: „Poiskati rešitev za skupno težavo in jo razširiti po vsej Evropi.“

Devet delavnic na teme, ki so zajemale upravljanje voda, univerzalni širokopasovni dostop, vpliv podnebnih sprememb, vpliv industrije na urbano gospodarstvo in obvladovanje tveganj s satelitskimi storitvami, je pritegnilo 603 ljudi iz vse EU.

Na poti v gospodarstvo, ki ga poganjajo inovacije

Panorama je obiskala delavnico o ustvarjalnosti in inovativnosti kot gonilnih mestnega in regionalnega razvoja. Razprave govornikov so obravnavale teme, kot so: kako premostiti vrzeli, ki zevajo med kulturo in podjetji, kako biti uspešna prestolnica kulture, in temeljna enačba „ustvarjalnost + podjetništvo = inovativnost“.

Predsednik delavnice Rudolph Niessler, direktor za usklajevanje politike pri GD za regionalno politiko, je v otvoritvenem govoru pojasnil, da je namen leta ustvarjalnosti in inovativnosti postaviti ustvarjalnost kot resnično vprašanje, ki vpliva na naš način življenja in vodenja gospodarstva. Cilj delavnice je bil zagotoviti ustrežnejše poznavanje vloge, ki jo imajo v tem smislu lahko kultura, ustvarjalna panoga in ustvarjalnost.

Predstavniki Flamskega okrožja v omrežju ustvarjalnosti Pascal Cools je cilje organizacije strnil v besede: okrepiti ustvarjalnost podjetniške Flandrije in okrepiti podjetnost ustvarjalnih Flandrijcev. „Poglavitna moč gospodarstva se skriva v sposobnosti za ustvarjalnost, ne več v učinkovitosti,“ je rekel in dodal, da „so regije najboljša raven za posvečanje inovacijam. Smo dovolj veliki, da nekaj pomenimo, in dovolj majhni, da nam ni vseeno.“

Flandrijsko okrožje v omrežju ustvarjalnosti je dejavno v mednarodni mreži regij, ki si prizadevajo za okrepitev inovativnosti in segajo od Oklahome do Osake. Cools je opisal, kako zapleteno je vključevanje v mednarodno mrežo partnerjev, ki se nahajajo v šestih različnih časovnih pasovih. „Kdaj naj organiziramo telekonferenco, če je vsak v drugem časovnem pasu?“ Druge težave, ki jih je omenil, so bile različne kulture in dostop članov do financiranja, ki se tudi spreminja v odvisnosti od geografskega položaja. „Različno veliki smo, spopadamo se z različnimi izzivi in si delimo različne rešitve, vendar nam ni treba ponovno izumljati kolesa.“ Ljudje ne morejo razumeti, zakaj so se vključili v tako veliko omrežje. „Včasih me sprašujejo, ali sem nor, da ponujam naša orodja drugim regijam,“ pravi Cools. „Vendar v zameno dobimo druge stvari. Treba je biti odprt.“

Rdeča nit vseh predstavitev je bilo strinjanje, da omrežja ne smejo ostati samo na papirju – zajemati morajo konkretne projekte z ambiciozno zastavljenimi cilji, teorije spreminjati v resničnost. Kot je priznal Neil Peterson, koordinator liverpoolskega projekta evropska prestolnica kulture 2008, si z ekipo niso niti od daleč predstavljali, da bo leto tako uspešno, kot se je izkazalo. „Že zgodaj smo si zadali cilje in jih skušali doseči,“ je pojasnil.

“ Velike ambicije, majhni zalogaji – praktične stvari, ki jih je mogoče narediti za doseg lastnih ciljev. “

Neil Peterson – Liverpool, evropska prestolnica kulture, 2008

Jasen cilj lahko spodbudi različne organizacije k skupnemu delu. Še pred petimi leti so liverpoolske kulturne ustanove tekmovalle med seboj, da bi si zagotovile financiranje. „Velik stranski proizvod našega leta prestolnice kulture je, da bolj delujemo kot skupina. Skupaj si prizadevamo ohraniti kulturo na vrhu prednostnih nalog,“ pojasnjuje Peterson.

Leto 2008 je Liverpoolu pokazalo nov način, kako s kulturo angažirati mestne prebivalce. Umetniški projekti so združili ljudi različnih porekel in iz različnih mestnih predelov, spodbudili so razpravo, kako so migracije in preseljevanje v dolgih letih koristile Liverpoolu in kakšno škodo lahko povzročita nasilje in homofobija.

Gospodarske koristi se kažejo, vendar Peterson opozarja: „Vedeti morate, kaj pomeni uspeh.“ To je mogoče zaslediti tudi v prejšnji Coolsovi izjavi, da mora preteči nekaj časa, preden se v neki skupnosti začutijo prvi ugodni gospodarski učinki kulture in ustvarjalnosti, in da jih je mogoče težko izmeriti – to so dolgoročne naložbe v inovativno sposobnost neke regije.

Kultura kot pot do ustvarjalnosti in inovativnosti

Regionalna raven je izredno pomembna za dejavnosti, pri katerih ustvarjalnost velja za gonilo gospodarskega razvoja. To ustvarjalnost spodbuja edinstven odnos med krajem in kulturo. Pia Areblad in Rudolph Niessler imata jasna stališča

glede sodelovanja med umetniškim in poslovnim sektorjem: vsak sektor je svet zase. Ne gre za to, da bi umetnike spreminjali v poslovneže ali nasprotno. Obstaja skupna podlaga, ki omogoča najboljše izkoriščanje vzajemne sinergije. „Resnično preverimo, kako se obnesejo naši poskusi, in si delimo dobro prakso, brez strahu in zavisti, saj lahko veliko pridobijo vsi udeleženi partnerji,“ je rekel Niessler.

Oblikovanje grozdov za rast

Gospodarski grozdi kulturnih podjetij (Economic clusters of cultural enterprises, ECCE) so omrežje, ki se financira iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) ter podjetnikom v kulturnem in ustvarjalnem sektorju zagotavlja svetovanje in usposabljanje.

Te storitve so na voljo prek lokalnih središč za vire, ki delujejo v mestih omrežja ECCE: Nantesu, Rennesu in Angersu v Franciji, Aachnu v Nemčiji, Eindhovnu in Utrechtu na Nizozemskem ter Huddersfieldu v Združenem kraljestvu.

Rast v kulturnem sektorju in ustvarjalnih panogah ne pomeni, da se velika podjetja razvijajo v ogromna podjetja, temveč gre za to, da imajo manjša podjetja lahko precejšnje koristi od grozdov, omrežij in spletne promocije. Največji izziv omrežja je bil razvoj uporabniške, spletne, mednarodne skupnosti ljudi, ki se ukvarjajo z ustvarjalnostjo in kulturo.

Platforma je prosto dostopna in obiskovalci lahko naložijo svoje osebne ali poslovne profile, interesna področja in ustvarijo spletni dnevnik. Ponuja tudi iskanje ljudi po določeni lokaciji ali skupnih interesih. Radovedni? Poglejte na: www.connectedcreatives.eu

Regije za gospodarsko spremembo – opredeljevanje dobre prakse, izpopolnjevanje politike

Raznolikost evropskih regij je privedla do razvoja različnih rešitev za vrsto izzivov – nobeden ni popolnoma enak drugim. Pestrost strokovnega znanja je tako velika kot pestrost rešitev, ki jih ustvarja.

Ker se področja znanja lahko dopolnjujejo, je bila sprožena pobuda Regije za gospodarsko spremembo. Sledi pobudi v okviru kohezijske politike za večjo usmerjenost na ključne cilje lizbonske strategije za rast in delovna mesta, zlasti na kadrovski razvoj, povečanje naložb v gospodarstvo inovativnosti in znanja, poslovno podporo in nujno potreben razvoj infrastrukture EU.

Njen cilj je okrepiti izmenjavo dobrih praks, tako da bo mrežno povezovanje postalo orodje za delitev učinkovitih idej. To se dogaja predvsem v okviru dveh vseevropskih programov mrežnega povezovanja, in sicer INTERREG IVC in URBACT II.

NASLEDNJA ŠTEVILKA

Naslednja izdaja Panorame bo posvečena prvi strategiji EU za baltsko regijo. Cilj strategije je zagotoviti okoljsko trajnost in povečati blaginjo regije. Ključne prednostne naloge so tudi izboljšanje prometnih povezav in povečanje pomorske varnosti. Strategija vključuje veliko akterjev – države članice, regije, mesta, zasebni sektor, zainteresirane skupine in javnost – in bo ena pglavitnih prednostnih nalog švedskega predsedovanja EU v drugi polovici leta 2009. V Panorami bodo predstavljena vprašanja, pomembna za regijo, in pogovori s strokovnjaki, ki se ukvarjajo z oblikovanjem politike.

PREJŠNJA ŠTEVILKA

Tema zadnje številke Panorame je bila nadaljnja pot teritorialne kohezije. Evropska komisija je dobila več kot 380 odzivov na svojo zeleno knjigo o teritorialni koheziji. Države članice EU, regionalni organi, regionalna in lokalna združenja, mesta, ekonomski in socialni partnerji, organizacije civilne družbe, akademske in znanstvene ustanove ter državljani, ki so prispevali k razmisleku o prihodnosti politike, so na splošno pozdravili zeleno knjigo. Veliko se jih je strinjalo, da teritorialna kohezija dopolnjuje in krepi ekonomsko in socialno kohezijo. Komisija bo objavila povzetek prispevkov k razpravi. Predstavitev stanja bo vključena v šesto poročilo o napredku o ekonomski in socialni koheziji. Evropska komisija bo nato proučila, kako je mogoče teritorialno kohezijo vključiti v kohezijsko politiko EU po letu 2013.

DATUM	DOGODEK	KRAJ
10. junij 2009	Evropska komisija sprejema Strategijo EU za baltsko regijo http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm	Bruselj (Belgija)
11. in 12. junij 2009	Strategija za baltsko regijo – Regije in kohezijska politika v akciji. http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/visby_11062009_en.htm	Visby (Švedska)
15. in 16. junij 2009	Tretje srečanje uradnikov za komunikacije v okviru omrežja Skupnosti za regionalno politiko INFORM http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm	Bruselj (Belgija)
17. junij 2009	Platforma mrežnega povezovanja JESSICA http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jessica_network_en.htm	Bruselj (Belgija)
Od 18. do 20. junija 2009	Dnevi inovativnosti 2009 http://www.innovationdays.eu/	Lizbona (Portugalska)
17. julij 2009	Rok za oddajo prijav za nagrade RegioStars 2010 http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm?nmenu=4#2010	
Rok: 15 avgust 2009	Evropski ekonomsko-socialni odbor, Design ZeroNine – evropska nagrada za trajnostno sedanost www.design-competition.eesc.europa.eu Študentje in poklicni oblikovalci so vabljeni, da sodelujejo v razpisu in pošljejo svoje zamisli do 15. avgusta 2009.	
5. in 6. oktober 2009	Od evropske listine za mala podjetja do Zakona o malih podjetjih http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm	Stockholm (Švedska)
Od 5. do 8. oktobra 2009	Dnevi odprtih vrat – Evropski teden regij in mest: svetovni izzivi, evropski odzivi http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Bruselj (Belgija)
Od 14. do 16. oktobra 2009	Konferenca o ustvarjalnosti in inovativnosti 2009 http://www.creativityandinnovation.nl/	Maastricht (Nizozemska)

Več informacij o pomembnih dogodkih s področja regionalne politike na naslovu
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

OGLASITE SE

To je prva številka Panorame

z novo grafično podobo in uredniško zasnovno.

Vsaka številka revije je sicer še vedno posvečena izbrani temi, dodali pa smo rubrike, ki predstavljajo regionalno politiko iz različnih perspektiv njenih udeležencev. Prispevek „Projekt Inside“ tako na primer predstavlja projekte, za katere pri Panorami upamo, da se bodo izvajali še dolgo ter bodo lahko ponazorili prednosti in slabosti upravljanja in uresničevanja projektov, ki se sofinancirajo s sredstvi ESRR, medtem ko je „Skupna podlaga“ namenjena raziskovanju, kaj počnejo druge organizacije na istem področju.

Od naslednje številke naprej nam boste lahko zastavljali vprašanja o praktičnih vidikih, povezanih s projekti, politiko ali temo, ki se obravnava v tisti številki. Radi bi objavili vprašanja, odgovore in pripombe, ki so najbolj zanimivi za naše bralce. Naslednja številka Panorame bo posvečena prvi **strategiji EU za baltško regijo**. Strategija bo usmerjena v usklajevanje prizadevanj različnih akterjev v regiji (države članice, regije, finančne ustanove, EU, vsebaltške organizacije, nevladna telesa itd.), tako da bodo s skupnim delovanjem lahko prispevali k bolj usklajenemu razvoju regije.

Če imate kakšno vprašanje ali bi želeli izraziti svoje poglede na to ali katero drugo vprašanje s področja regionalne politike, nam pišite na naslov regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-09-029-SL-C

ISSN 1725-8278

© Evropske skupnosti, 2009
Razmnoževanje je dovoljeno z navedbo vira.

Natisnjeno v Belgiji

URAD ZA URADNE OBJAVE
EVROPSKIH SKUPNOSTI
L-2985 Luxembourg

Evropska komisija: Generalni direktorat za regionalno politiko

Enota B1 – Informacije in obveščanje

Raphaël Goulet

Avenue de Tervuren 41, B-1040 Bruselj

Faks: (32-2) 29-66003

E-pošta: regio-info@ec.europa.eu

Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sl.htm

